



Ευρωπαϊκή  
Επιτροπή

# ΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

για την αντιμετώπιση  
του μίσους στην κοινωνία



Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2024.

Το παρόν έγγραφο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024.

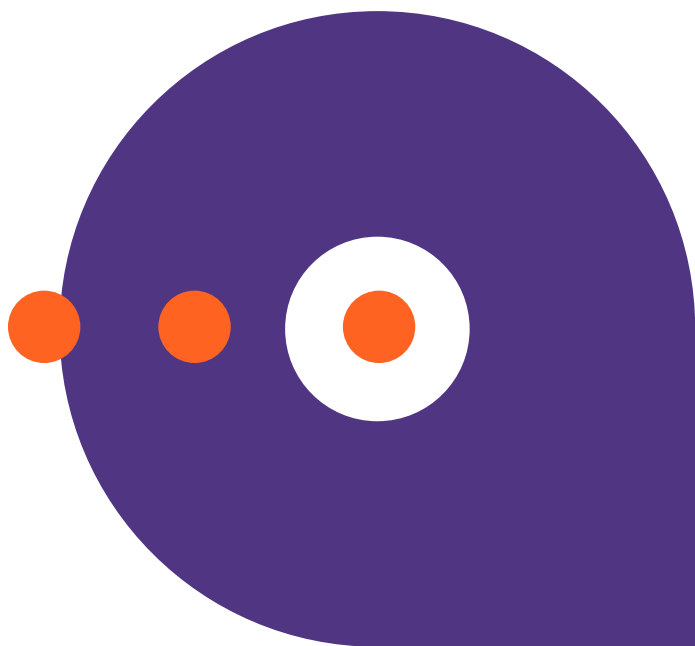
© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024.



Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διέπεται από την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39, EL: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει της άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Print ISBN 978-92-68-21025-3 doi:10.2775/3842650 NA-01-24-004-EL-C  
PDF ISBN 978-92-68-21024-6 doi:10.2775/3070673 NA-01-24-004-EL-N



# **ΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ**

**για την αντιμετώπιση  
του μίσους στην  
κοινωνία**





# Πίνακας περιεχομένων

<b>Συνοπτική παρουσίαση</b>	<b>5</b>
<b>1. Εισαγωγή</b>	<b>10</b>
<b>2. Μεθοδολογικό πλαίσιο</b>	<b>12</b>
2.1. Τυχαία επιλογή και δημογραφική σύνθεση της ομάδας	12
2.2. Η πορεία της ομάδας	15
2.3. Συμμετοχικές μέθοδοι	15
2.4. Συλλογικά αποτελέσματα	17
2.5. Διακυβέρνηση και γνώση	17
2.6. Παρατηρητές	20
<b>3. Διεύρυνση της συμμετοχής</b>	<b>22</b>
3.1. Πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών	22
3.2. Στρατηγική επικοινωνίας	22
<b>4. Συστάσεις των πολιτών</b>	<b>26</b>
4.1. Ορισμός του προβλήματος και συστάσεις	26
4.2. 21 Συστάσεις για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία μας	27
Σύσταση 1: Μία Ευρώπη, ένας ορισμός: Ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους	27
Σύσταση 2: Ευρωπαϊκό πρωτόκολλο αποτελεσματικής αντίδρασης για τις κοινοποιήσεις εγκλημάτων μίσους	27
Σύσταση 3: Εθνική υπηρεσία για την καταπολέμηση του μίσους στα κράτη μέλη	28
Σύσταση 4: Κατάρτιση για την ανεκτικότητα	28
Σύσταση 5: Αύξηση της ευαισθητοποίησης για το μίσος και τα υφιστάμενα μέτρα και εργαλεία αντιμετώπισής του με τη διεξαγωγή δημόσιας εκστρατείας	29
Σύσταση 6: Η διαφήμιση συνδράμει στην καταπολέμηση του μίσους	30
Σύσταση 7: Δημιουργία πανευρωπαϊκής πλατφόρμας για τον συνδυασμό πληροφοριών, πόρων, μέτρων και συστημάτων υποστήριξης σχετικά με το μίσος	31
Σύσταση 8: Σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εμπιστοσύνης	32
Σύσταση 9: Αξιοπιστία, γεγονότα και διαφάνεια: επαλήθευση και αποσαφήνιση της χρηματοδότησης της πληροφόρησης	32
Σύσταση 10: Η Ευρώπη σε συναντά: συμμετοχικά μέσα ενημέρωσης για τους πολίτες	33
Σύσταση 11: Άνοιξε τα μάτια σου: προώθηση διαφορετικών απόψεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	33
Σύσταση 12: Αντιμέτωπη της ανωνυμίας στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση του μίσους	34

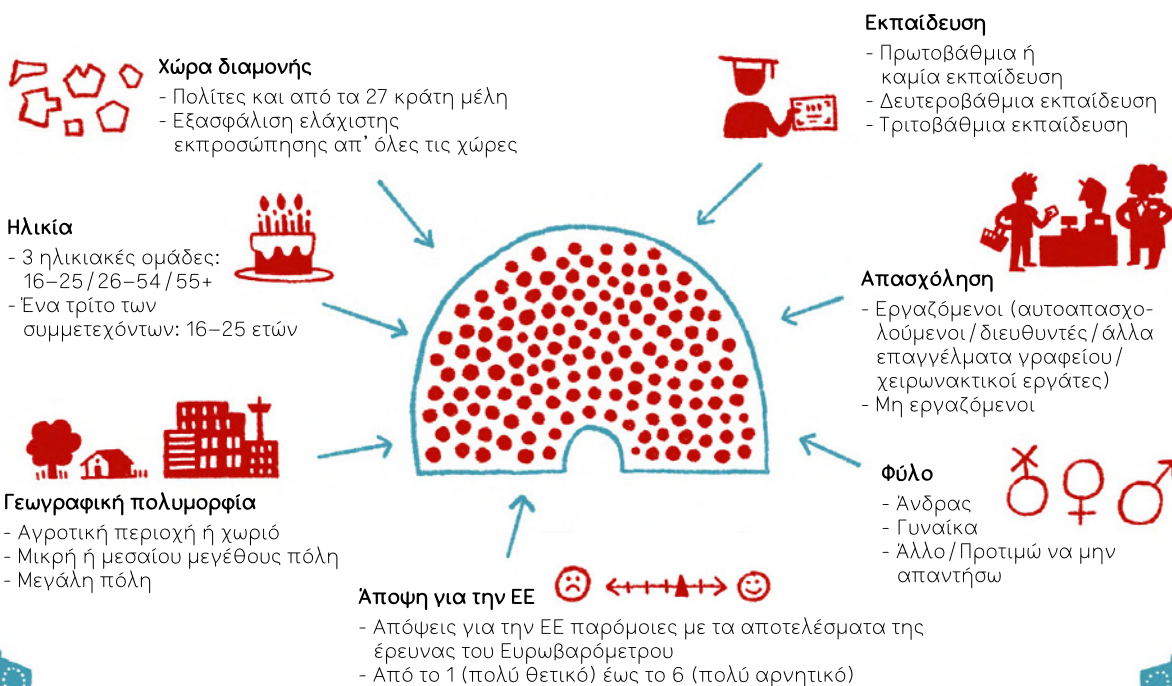
<b>Σύσταση 13:</b> Ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο.....	34
<b>Σύσταση 14:</b> Έλεγχος μέσω της ΤΝ: προστασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τη ρητορική μίσους.....	34
<b>Σύσταση 15:</b> Διάδοση νοοτροπίας διαλόγου στα σχολεία, με πηγή έμπνευσης τις ομάδες πολιτών.....	35
<b>Σύσταση 16:</b> Ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και των νέων για την πρόληψη του μίσους.....	36
<b>Σύσταση 17:</b> Εκπαίδευση σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία για κάθε γενιά και κάθε έθνος.....	36
<b>Σύσταση 18:</b> Δημιουργία ομάδων Ευρωπαίων πολιτών για νέους (ηλικίας 16-25 ετών) για την αντιμετώπιση του μίσους.....	37
<b>Σύσταση 19:</b> Ανάπτυξη εθελοντικών υπηρεσιών συμμετοχής των ενηλίκων στη δημόσια ζωή στο πλαίσιο των τοπικών κοινοτήτων.....	37
<b>Σύσταση 20:</b> Στήριξη για επιστροφή στη ζωή.....	37
<b>Σύσταση 21:</b> Αναζητώντας τους ανθρώπους: αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας για την καταπολέμηση του μίσους στην ΕΕ.....	38

# Συνοπτική παρουσίαση

## ΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ: ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ;



### ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ ΤΗΣ ΕΕ



**ΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ**  
**ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΜΙΣΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

**ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΑΛΛΗΛΟΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΜΑΣ;**

## ΟΜΑΔΑ ΠΟΛΙΤΩΝ: ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ

### ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ



#### ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

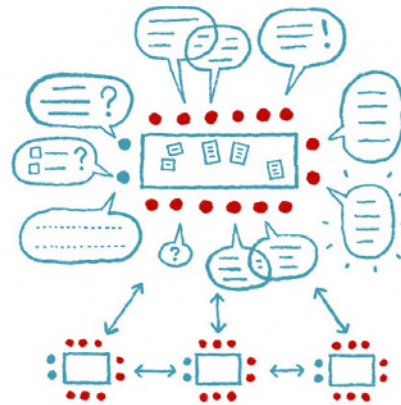
- Καθοδήγηση των πολιτών μέσω συζητήσεων και στις 3 συνεδριάσεις
- Συντονισμένες συζητήσεις σε μικρές ομάδες και συνόδους ολομέλειας



#### ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

- Ερευνητές, δημοσιογράφοι και εκπρόσωποι της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών παρακολούθησαν το έργο των ομάδων

### ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ



#### ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ

- Καλύπτει και τις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ



#### ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΝΩΣΗΣ

- Περίπου 8 εξωτερικοί εμπειρογνώμονες και μία εμπειρογνώμων της Επιτροπής
- Διαμοιρασμός γνώσεων και εμπειρογνώσις
- Συνέβαλε στη σύνταξη ενημερωτικού υλικού και στον έλεγχο γεγονότων
- Βοήθησε στη διάρθρωση των διαβουλεύσεων και στον εντοπισμό ομιλητών



#### ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- Απαρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μια ομάδα διαβούλευσης (επαγγελματίες που πλαισιώνουν τον σχεδιασμό, τη μεθοδολογία και τον συντονισμό) και ομάδες αρμόδιες για την πρακτική οργάνωση
- Σχεδίασε, διοργάνωσε, επέπτευσε και διηύθυνε την Ομάδα Πολιτών



1η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ



2η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ



3η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ



ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ



#### ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ

- Οι πολίτες διαβιβάζουν τις συστάσεις τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή



#### ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΧΟΛΙΩΝ

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενσωματώνει τις συστάσεις στη χάραξη πολιτικής της



## ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ



1 Μία Ευρώπη, Ένας ορισμός: Ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους



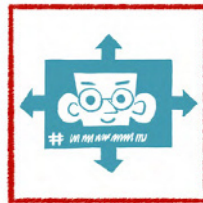
2 Ευρωπαϊκό πρωτόκολλο αποτελεσματικής αντίδρασης για τις κοινοποιήσεις εγκλημάτων μίσους



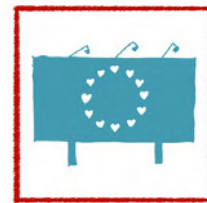
3 Εθνική υπηρεσία για την καταπολέμηση του μίσους στα κράτη μέλη



4 Εκπαίδευση στην ανεκτικότητα



5 Δημόσια εκστρατεία για την αύξηση της ευαισθητοποίησης για το μίσος και τα υφιστάμενα μέτρα και εργαλεία αντιμετώπισής του.



6 Συμβολή των διαφημίσεων στην καταπολέμηση του μίσους



7 Δημιουργία πανευρωπαϊκής πλατφόρμας που θα συνδυάζει πληροφορίες, πόρους, μέτρα και συστήματα υποστήριξης όσον αφορά το μίσος



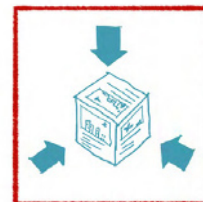
8 Σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εμπιστοσύνης



9 Αξιοπιστία, γεγονότα και διαφάνεια: Επαλήθευση και αποσαφήνιση της χρηματοδότησης των πληροφοριών



10 Η Ευρώπη έρχεται σε σας: συμμετοχικά μέσα ενημέρωσης για τους πολίτες



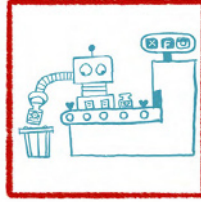
11 Σπάμε τον φαύλο κύκλο: προώθηση των διαφορετικών προοπτικών για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης



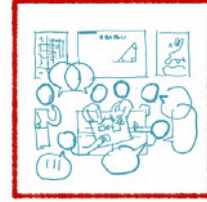
12 Το πρόβλημα της ανωνυμίας στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση του μίσους



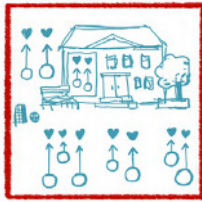
13 Ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο



14 Διαμεσολάβηση στον τομέα της ΤΝ: προστατεύοντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τη ρητορική μίσους



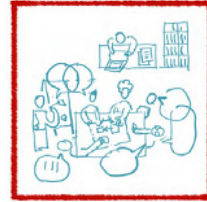
15 Καλλιέργεια του διαλόγου στα σχολεία, με βάση το παράδειγμα των Ομάδων Πολιτών



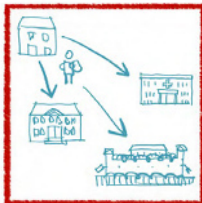
16 Ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και των νέων για την πρόληψη του μίσους



17 Εκπαίδευση για κάθε γενιά και κάθε έθνος σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία



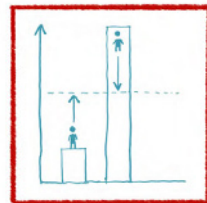
18 Δημιουργία ομάδων Ευρωπαίων πολιτών για νέους (ηλικίες 16–25 ετών) για την αντιμετώπιση του μίσους



19 Ανάπτυξη εθελοντικών υπηρεσιών πολιτών στις τοπικές κοινότητες για ενήλικους



20 Συμβολή στην επιστροφή στο νόημα της ζωής



21 Γυρεύοντας τον άνθρωπο: αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας για την καταπολέμηση του μίσους στην ΕΕ



# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

# 1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στις ιδρυτικές της συνθήκες κατοχυρώνει αξίες όπως ο «σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες»<sup>(1)</sup>. Κάθε μορφή μίσους και μισαλλοδοξίας έρχεται σε αντίθεση με αυτά τα θεμελιώδη δικαιώματα και αυτές τις θεμελιώδεις αξίες. Υπονομεύει τη δημοκρατία και τη συνοχή των κοινωνιών μας. Ωστόσο, η Ευρώπη βιώνει σήμερα μια ανησυχητική αύξηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους. Μολονότι δεν είναι εύκολο να βρεθούν ακριβή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με το μέγεθος του φαινομένου του μίσους, το πιθανότερο είναι ότι το φαινόμενο υποτιμάται σε μεγάλο βαθμό. Η ΕΕ αναγνωρίζει αυτές τις προκλήσεις και έχει ήδη αναλάβει ενεργό ρόλο στην εφαρμογή πολιτικών για την καταπολέμηση του μίσους σε όλες του τις μορφές, ενώ επιδιώκει να εντείνει τις προσπάθειές της για την εξάλειψή του.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο Υπάτος Εκπρόσωπος της ΕΕ για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος»<sup>(2)</sup>. Η ανακοίνωση αυτή ζητεί τη δημιουργία ενός ανοικτού, πανευρωπαϊκού χώρου διαλόγου, που θα συγκεντρώνει πολίτες από ολόκληρη την ΕΕ, για να συζητήσουν τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαμε να μεταβούμε από το μίσος και τον διχασμό σε ένα περιβάλλον στο οποίο θα απολαμβάνουμε μαζί τις ευρωπαϊκές αξίες της ισότητας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας.

Στον απόηχο αυτής της πρόσκλησης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024 ανέλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει ομάδα Ευρωπαίων πολιτών με θέμα την «Αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία». Η ομάδα αυτή συγκέντρωσε 150 τυχαία επιλεγμένους πολίτες και από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ κατά τη διάρκεια τριών συνεδριάσεων διαβούλευσης, που πραγματοποιήθηκαν στις 5-7 Απριλίου, στις 26-28 Απριλίου και στις 17-19 Μαΐου, προκειμένου να απαντήσουν στην ακόλουθη ερώτηση: **Τι μπορούμε να κάνουμε για το μίσος και πώς μπορούμε να ενισχύσουμε τον αλληλοσεβασμό στις κοινωνίες μας;**

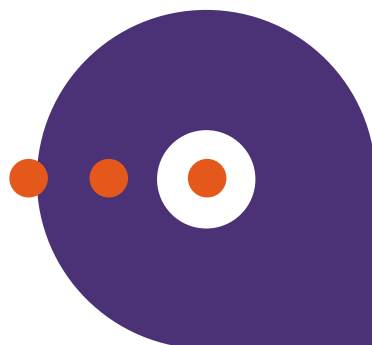
Το μίσος και οι συνέπειές του αποτελούν σύνθετο ζήτημα. Μπορεί να εκδηλώνονται σε μορφές που κυμαίνονται από αδιόρατες έως εντελώς ξεκάθαρες. Το μίσος μπορεί να υπάρχει ως ένα ενδόμυχο συναίσθημα, αλλά μπορεί επίσης να εκφράζεται με βίαιες ενέργειες (όπως αυτές που προκαλούνται από βίαιες εξτρεμιστικές ιδεολογίες). Μπορεί να εκδηλωθεί με πολλές μορφές: από τη λεκτική κακοποίηση ή τις προσβολές έως τον εκφοβισμό, την παρενόχληση, την παραπληροφόρηση που παρουσιάζει μια εσφαλμένη, αρνητική εικόνα για τις μειονότητες, τις απειλές ή την υποκίνηση βίας, έως την άσκηση σωματικής βίας ή ακόμη και τη δολοφονία. Υποστηριζόμενοι από ενημερωτικό υλικό, εισηγήσεις εμπειρογνομόνων και συζητήσεις σε ολομέλεια και σε ομάδες εργασίας, οι πολίτες που συμμετείχαν στην ομάδα αυτή προσδιόρισαν πιθανές δράσεις πολιτικής, καθώς και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη που πρέπει να συμμετάσχουν σε διάφορα επίπεδα για την αντιμετώπιση του μίσους στις κοινωνίες μας. Η ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία μας εκπόνησε και ενέκρινε τελικά 21 συστάσεις, οι οποίες παρουσιάζονται στο σύνολό τους στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

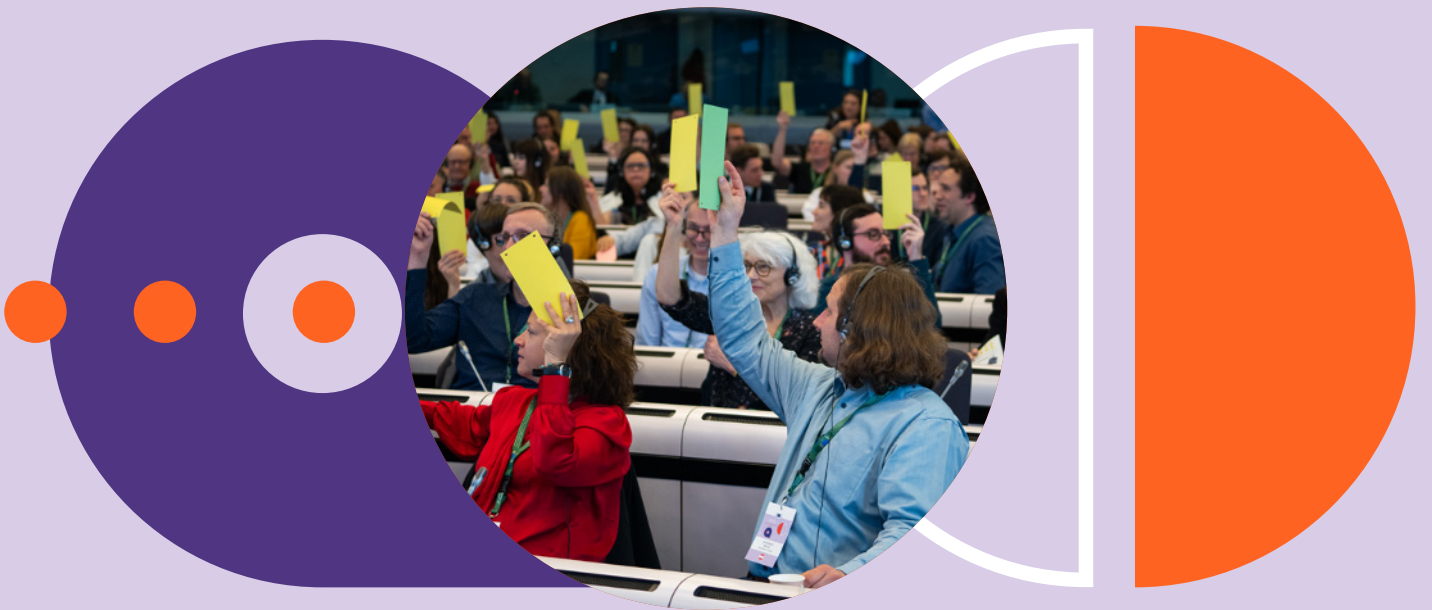
Μετά τις συνεδριάσεις της ομάδας, οι συμμετέχοντες πολίτες κλήθηκαν να συμπληρώσουν μια έρευνα ανατροφοδότησης στο πλαίσιο της αξιολόγησης της διαδικασίας. Τμήματα των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας παρουσιάζονται σε ολόκληρη την παρούσα έκθεση.

Τα μέτρα σε συνέχεια αυτών των 21 συστάσεων θα περιγραφούν περαιτέρω στην αναφορά των πολιτών, ένα επίσημο έγγραφο που θα εγκριθεί από το Σώμα των Επιτρόπων, παράλληλα με μελλοντικές πρωτοβουλίες πολιτικής. Θα διοργανωθεί επίσης εκδήλωση ανατροφοδότησης, προκειμένου να εξηγηθούν τα εν λόγω μέτρα στους συμμετέχοντες της ομάδας. Εν τω μεταξύ, η παρούσα έκθεση έχει ως στόχο να συνοψίσει τα κύρια χαρακτηριστικά της εν λόγω ομάδας Ευρωπαίων πολιτών και να αποσαφηνίσει το μεθοδολογικό της πλαίσιο, τον τρόπο με τον οποίο συντονίστηκαν οι συζητήσεις, τα αποτελέσματα των τριών συνεδριάσεων, καθώς και την αξιολόγηση της διαδικασίας από τους πολίτες.

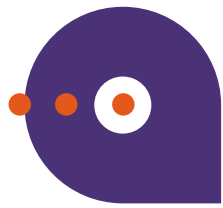
<sup>(1)</sup> [https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements\\_el](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_el).

<sup>(2)</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2023), Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με τίτλο «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος [JOIN(2023) 51] ([https://commission.europa.eu/document/c60c451c-ccd2-406a-be3a-ef65123f2bb6\\_el](https://commission.europa.eu/document/c60c451c-ccd2-406a-be3a-ef65123f2bb6_el)).





# ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ



## 2. Μεθοδολογικό πλαίσιο

### 2.1. Τυχαία επιλογή και δημογραφική σύνθεση της ομάδας

Προκειμένου να διασφαλιστεί μια δίκαιη, συνεπής και αξιόπιστη προσέγγιση που αντικατοπτρίζει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την αντιπροσωπευτικότητα της πολυμορφίας της ευρωπαϊκής κοινωνίας, κατά την αναζήτηση των συμμετεχόντων της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών χρησιμοποιήθηκαν τυχαίες μέθοδοι επιλογής.

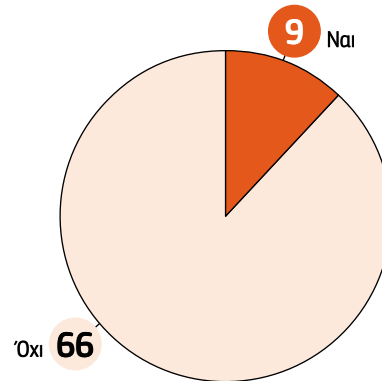
Η επιλογή πραγματοποιήθηκε από τις εταιρείες Harris Interactive και Sortition Foundation. Η εταιρεία Harris επέλεξε τους συμμετέχοντες μέσω τυχαίων ψηφιακών κλήσεων. 245 άτομα συμφώνησαν να συμμετάσχουν στην ομάδα, εκ των οποίων τα 150 επιλέχθηκαν τυχαία για να λάβουν μέρος στην ομάδα βάσει διαφόρων κριτηρίων (όπως περιγράφεται κατωτέρω), ενώ 50 από αυτά αποτελούσαν τον πρώτο εφεδρικό κατάλογο πολιτών, σε περίπτωση αποχωρήσεων. Η Sortition Foundation εργάστηκε για τη δημιουργία δεύτερου εφεδρικού καταλόγου συμμετεχόντων, με έμφαση στους συνήθως υποεκπροσωπούμενους πολίτες, ιδίως τους νέους και τους πολίτες που ζουν σε περιοχές χαμηλού εισοδήματος, χρησιμοποιώντας μέθοδο επιλογής διά ζώσης.

Πίνακας 1: Δημογραφική σύνθεση της ομάδας — εθνική προέλευση

Χώρα	Στοχευόμενος αριθμός συμμετεχόντων	Πραγματικός αριθμός συμμετεχόντων		
		1η συνεδρίαση	2η συνεδρίαση	3η συνεδρίαση
Αυστρία	4	5	5	5
Βέλγιο	5	5	5	2
Βουλγαρία	4	2	2	2
Κροατία	2	2	2	2
Κύπρος	2	1	1	1
Τσεχία	5	3	3	3
Δανία	3	3	3	3
Εσθονία	2	2	2	2
Φινλανδία	3	3	3	3
Γαλλία	15	15	14	15
Γερμανία	19	19	19	19
Ελλάδα	5	5	4	4
Ουγγαρία	5	6	6	6
Ιρλανδία	3	3	3	2
Ιταλία	15	15	15	15
Λετονία	2	2	2	2
Λιθουανία	2	2	2	2
Λουξεμβούργο	2	2	2	2
Μάλτα	2	2	2	2
Κάτω Χώρες	6	7	7	7
Πολωνία	10	9	9	9
Πορτογαλία	5	5	5	5
Ρουμανία	7	6	6	6
Σλοβακία	3	3	3	3
Σλοβενία	2	2	2	2
Ισπανία	12	13	13	13
Σουηδία	5	5	5	5
<b>Σύνολο</b>	<b>150</b>	<b>147</b>	<b>145</b>	<b>145</b>

Ο ανωτέρω πίνακας παρέχει επισκόπηση του επιθυμητού αριθμού πολιτών από κάθε κράτος μέλος της ΕΕ (ποσοτώσεις ανά χώρα), καθώς και των πραγματικών συμμετεχόντων ανά συνεδρίαση. Στόχος ήταν τα κράτη μέλη να εκπροσωπούνται ανάλογα με το μέγεθος του πληθυσμού τους, αλλά από τουλάχιστον δύο πολίτες ανά χώρα. Με άλλα λόγια, τέθηκαν υψηλοί στόχοι για χώρες με μεγάλους πληθυσμούς, όπως η Γερμανία (19 πολίτες), ενώ από τη Μάλτα και το Λουξεμβούργο κλήθηκαν 2 πολίτες και με τον τρόπο αυτό εφαρμόστηκε η αρχή της φθίνουσας αναλογικότητας. Γενικά, η συμμετοχή ήταν καλή και αντικατόπτριζε κατά γενικό κανόνα τους καθορισμένους στόχους. Για 22 από τα 27 κράτη μέλη, οι στόχοι επιτεύχθηκαν, ενώ τα άλλα κράτη μέλη ήταν πολύ κοντά στους στόχους. Συνολικά, από τους 150 πολίτες που επιλέχθηκαν, 147 συμμετείχαν σε τουλάχιστον μία από τις τρεις συνεδριάσεις.

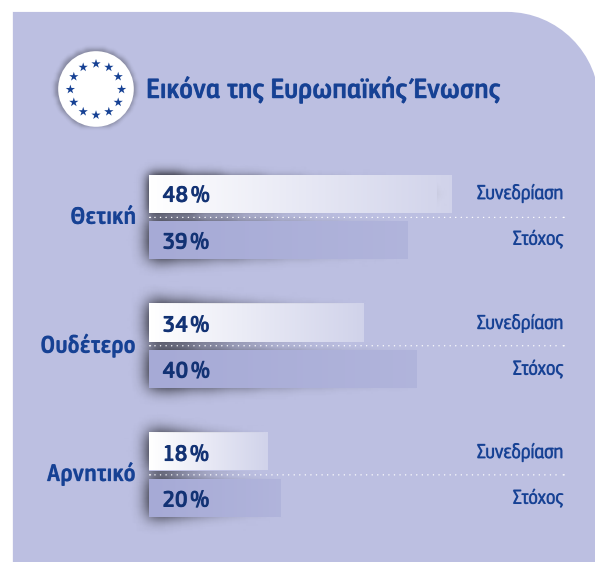
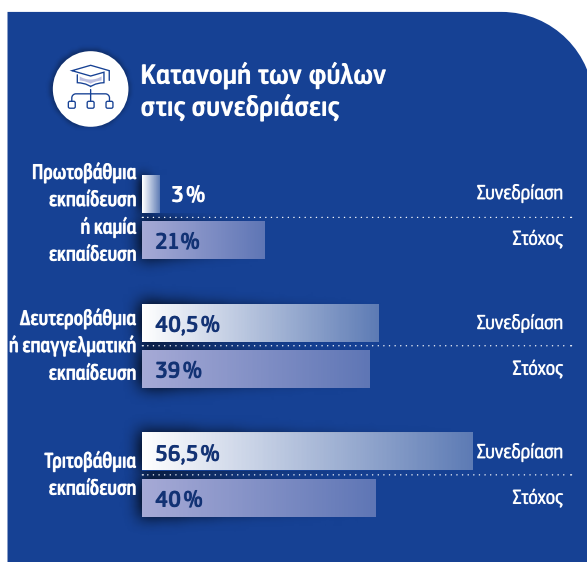
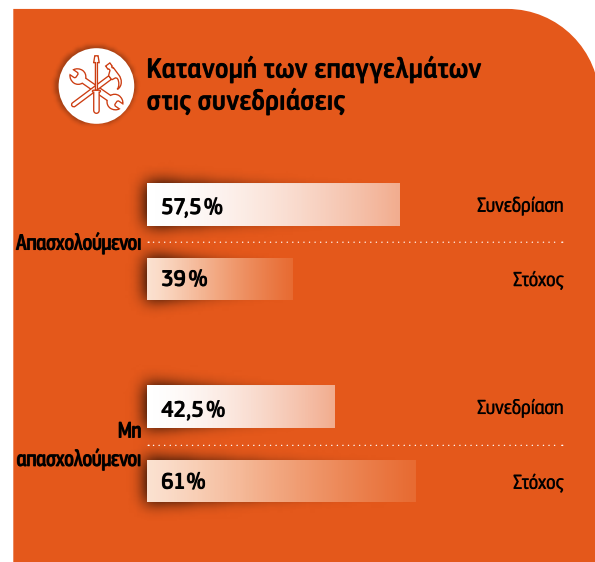
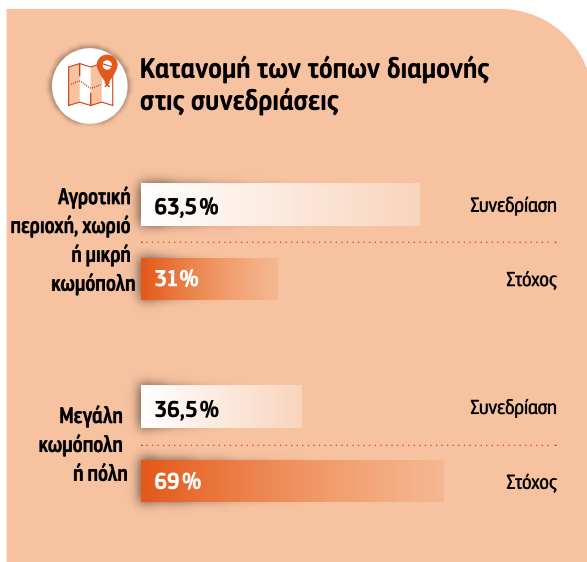
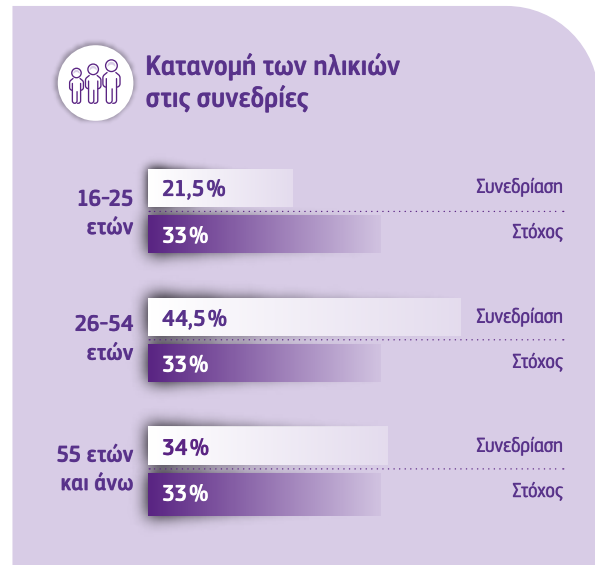
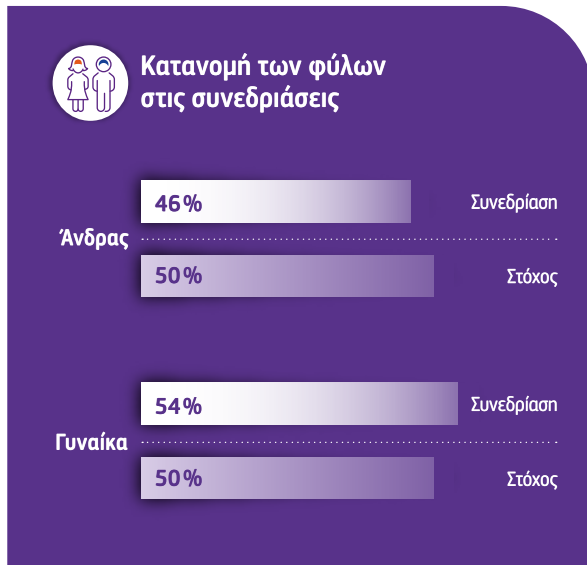
**Γράφημα 1: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για την ερώτηση «Έχετε ποτέ συμμετάσχει σε διαδικασία συμμετοχής των πολιτών;» (n = 74)**



Για να διασφαλιστεί ότι η ομάδα θα αντικατοπτρίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την ποικιλομορφία του πληθυσμού της ΕΕ και για να καταστεί δυνατή η εκπροσώπηση των παραδοσιακά υποεκπροσωπούμενων ομάδων, οι ποσοτώσεις στόχου για τους συμμετέχοντες καθορίστηκαν σύμφωνα με τα ακόλουθα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά (τα πραγματικά ποσοστά των συμμετεχόντων αναφέρονται στους 147 πολίτες που συμμετείχαν σε τουλάχιστον μία από τις συνεδριάσεις).

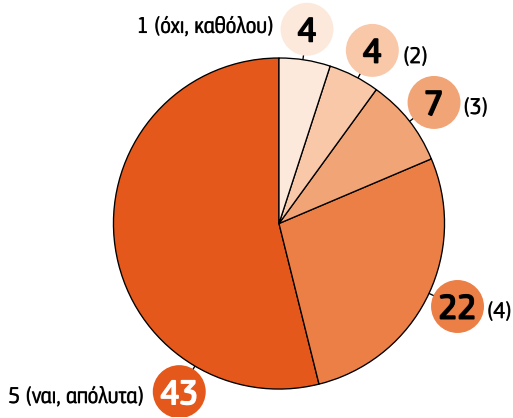


Γράφημα 2: Επιθυμητός και πραγματικός αριθμός συμμετεχόντων ανά συνεδρίαση σύμφωνα με πέντε κοινωνικοδημογραφικά κριτήρια





**Γράφημα 3: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για την ερώτηση «Πιστεύετε ότι η ομάδα πολιτών αντιπροσωπεύει επαρκώς την πολυμορφία του πληθυσμού της ΕΕ;» (n = 80)**



## 2.2. Η πορεία της ομάδας

Η ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία εργάστηκε στο πλαίσιο τριών συνεδριάσεων με διαφορετικούς στόχους —καθεμία από αυτές βασίστηκε στις εργασίες της προηγούμενης συνεδρίασης, με σκοπό την κατάρτιση, με συναίνεση, δέσμης συστάσεων προς υποβολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

**Στην πρώτη συνεδρίαση** (5-7 Απριλίου 2024, επιτόπου στις Βρυξέλλες) παρουσιάστηκε στους συμμετέχοντες το ζήτημα του μίσους και οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να γνωριστούν μεταξύ τους και να καλλιεργήσουν ένα αίσθημα κοινότητας και εμπιστοσύνης. Έλαβαν τις αρχικές εισηγήσεις των εμπειρογνομόνων και στη συνέχεια κλήθηκαν να συγκεντρώσουν διάφορους παράγοντες και αιτίες μίσους για την ανάπτυξη κοινής αντίληψης του προβλήματος. Εξωτερικοί ομιλητές μοιράστηκαν μαρτυρίες σχετικά με δικά τους βιώματα εκδηλώσεων μίσους, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να γεφυρωθούν οι βιωματικές ιστορίες με ευρύτερους προβληματισμούς σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης του μίσους στην κοινωνία.

Λόγω του ευαίσθητου, συναισθηματικού και δυνητικά τραυματικού χαρακτήρα του υπό συζήτηση θέματος, ορίστηκε ως πρόσωπο εμπιστοσύνης η φιλόσοφος και μελετήτρια ανθρωπιστικών επιστημών Noga Arikha. Οι πολίτες κλήθηκαν να της απευθύνουν τις ανησυχίες τους, εφόσον υπήρχε ανάγκη.

**Η δεύτερη συνεδρίαση** (26-28 Απριλίου 2024, διαδικτυακά) επικεντρώθηκε στη βαθύτερη διερεύνηση του ζητήματος. Κύριος στόχος της ήταν να ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών και προοπτικών μεταξύ των συμμετεχόντων, να εντοπίσει τομείς συναίνεσης και διαφωνίας και να χαρτογραφήσει πεδία δράσης με ευαίστονες προοπτικές για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία μας. Μια ομάδα πολιτών εθελοντών από όλες τις ομάδες εργασίας επιλέχθηκε τυχαία, με σκοπό να καταρτίσει πριν από την τρίτη συνεδρίαση ένα έγγραφο στο οποίο να συνοψίζεται η άποψη των ομάδων σχετικά με τα αίτια και τους παράγοντες του μίσους, με την ονομασία «ορισμός του προβλήματος».

**Η τρίτη και τελευταία συνεδρίαση** (17-19 Μαΐου 2024, επιτόπου στις Βρυξέλλες) αφορούσε αποκλειστικά τη διαμόρφωση των συστάσεων με βάση τις ιδέες και τις απόψεις που είχαν συγκεντρωθεί κατά τις δύο πρώτες συνεδριάσεις και υποστηρίχθηκε από περαιτέρω εξωτερικές εισηγήσεις. Οι συμμετέχοντες πολίτες διατύπωσαν τελικά 21 συστάσεις για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία, οι οποίες διαβιβάστηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Παρουσιάζονται στο σύνολό τους στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

## 2.3. Συμμετοχικές μέθοδοι

### 2.3.1 Από την ολομέλεια στις ομάδες εργασίας

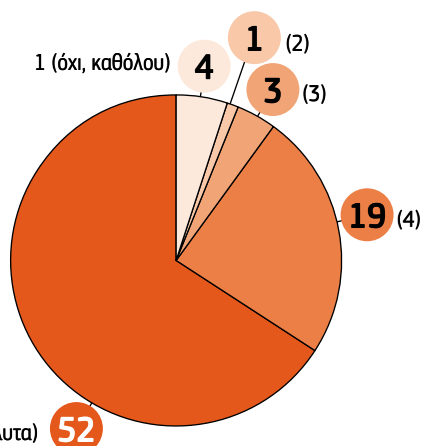
Η δομή κάθε συνεδρίασης σχεδιάστηκε έτσι ώστε να ενθαρρυνθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων και να εξασφαλιστεί ότι ακούγονται όλες οι απόψεις. Με βάση μια δοκιμασμένη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε σε προηγούμενες ομάδες Ευρωπαίων πολιτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υποστηριζόμενη από ομάδα εμπειρογνομόνων από τον τομέα της διαβουλευτικής δημοκρατίας (στο εξής: ομάδα διαβούλευσης), επιβεβαίωσε τη σημασία της διάθεσης διαφόρων μορφών διαβούλευσης.



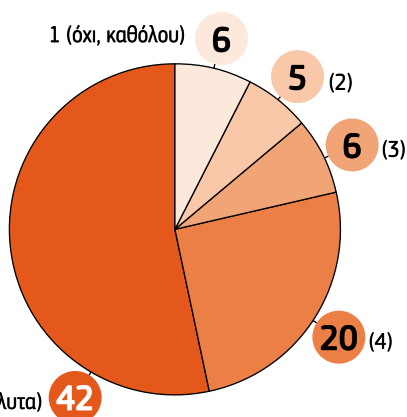
Στο πλαίσιο της ολομέλειας, οι πολίτες μπόρεσαν να ακούσουν τις απόψεις εμπειρογνομόνων, τις μαρτυρίες προσκεκλημένων και να παρουσιάσουν σε όλους τους συμμετέχοντες τα αποτελέσματα των συζητήσεων της ομάδας εργασίας τους, σε 24 γλώσσες. Εκτός ολομέλειας, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να μοιραστούν τις απόψεις τους με μια μικρότερη ομάδα 50 έως 75 συμμετεχόντων και να λάβουν συγκεκριμένες παρατηρήσεις από διάφορους εμπειρογνώμονες. Οι ομάδες εργασίας, οι οποίες συνήθως περιλάμβαναν 12 συμμετέχοντες, συγκροτήθηκαν κατά τρόπο που καθιστούσε δυνατή την επαρκή γεωγραφική πολυμορφία, με έναν συνδυασμό μεγαλύτερων και μικρότερων χωρών και τη χρήση το πολύ πέντε διαφορετικών γλωσσών. Αυτές οι μικρότερες ομάδες ενθάρρυναν τις αλληλεπιδράσεις και βοήθησαν τους πολίτες να γνωριστούν καλύτερα και να εμπιστευτούν ο ένας τον άλλον. Σύμφωνα με τη βασική αρχή των ομάδων Ευρωπαϊών πολιτών, όλοι οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να μιλήσουν στη μητρική τους γλώσσα, με τη βοήθεια της διερμηνείας.

**Γράφημα 4: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για τις ερωτήσεις «Στις συζητήσεις στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας αισθάνθηκα ότι με σέβονται» (1) (n = 79) και «Συνολικά, αισθανθήκατε ότι στην ομάδα εργασίας σας οι απόψεις σας μετρούσαν;» (2) (n = 79)**

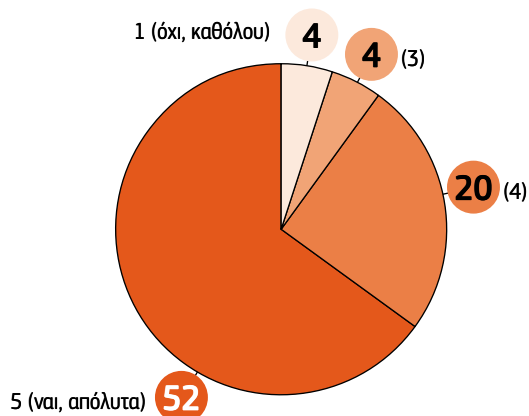
(1)



(2)



**Γράφημα 5: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για την ερώτηση «Συνολικά, είστε ικανοποιημένος/-η από την εμπειρία σας στην ομάδα πολιτών;» (n = 80)**



### 2.3.2 Συντονισμός και διευκόλυνση

Τρεις κύριοι υπεύθυνοι συντονισμού καθοδηγούσαν τους πολίτες κατά τη διάρκεια όλων των συνεδριάσεων και διύθυναν τις συζητήσεις στην ολομέλεια. Παρέιναν πληροφορίες σχετικά με τον γενικό στόχο της ομάδας και τη μεθοδολογία των συνεδριάσεων, καθώς και σχετικά με τις οργανωτικές πτυχές. Διευκόλυναν επίσης τις συζητήσεις μεταξύ των ομιλητών, διασφάλισαν ότι οι γνώσεις παρέχονταν αδιάβλητα και αμερόληπτα κατά τη διάρκεια των συζητήσεων και συντόνισαν την ανταλλαγή ερωταπαντήσεων μεταξύ εμπειρογνομόνων και πολιτών. Επιπλέον, συγκέντρωσαν όλα τα αποτελέσματα στην τελική ολομέλεια κάθε συνεδρίασης. Οι κύριοι υπεύθυνοι συντονισμού ήταν οι εξής:

- Constantin Schäfer (ifok)
- Camille Dobler (Missions Publiques)
- Yves Mathieu (Missions Publiques).

Οι πολίτες εργάστηκαν σε 12 ομάδες εργασίας, καθεμία από τις οποίες συντονιζόταν και υποστηριζόταν από δύο μέλη της ομάδας διαβουλεύσεων: έναν έμπειρο συντονιστή και έναν βοηθό συντονιστή. Ο ρόλος των συντονιστών ήταν να ηγηθούν των συζητήσεων στις ομάδες εργασίας, στη μητρική τους γλώσσα ή στα αγγλικά, και να καταστήσουν δυνατή την ομαλή ροή των εργασιών με τους εξής τρόπους:

- διαμορφώνοντας φιλικό κλίμα με αμοιβαίο σεβασμό ώστε να προωθηθεί η ισορροπημένη συμβολή όλων των συμμετεχόντων
- διασφαλίζοντας την ενημέρωση όλων των πολιτών σχετικά με τη συνολική διαδικασία και καθοδηγώντας τους στο πλαίσιο της ομαδικής εργασίας
- εξασφαλίζοντας ότι επιτυγχάνονται οι στόχοι των συνεδριάσεων των ομάδων εργασίας, δηλαδή διευκολύνοντας τον εντοπισμό διαφωνιών και συγκρούσεων μεταξύ των πολιτών, προωθώντας τον διάλογο και τη συναίνεση μεταξύ τους

- τηρώντας τον χρόνο, καταγράφοντας και ενοποιώντας τα αποτελέσματα της διαβούλευσης σε πολύγλωσσα και αλληλένδετα έγγραφα εργασίας;
- παραπέμποντας τα αιτήματα που υπέβαλαν οι πολίτες στην ομάδα υποστήριξης ή στους εμπειρογνώμονες, π.χ. συλλέγοντας εκκρεμείς παρατηρήσεις ή ερωτήσεις;
- συμμετέχοντας σε ενημερωτικές συνεδριάσεις με την ομάδα διαβουλευσεων.

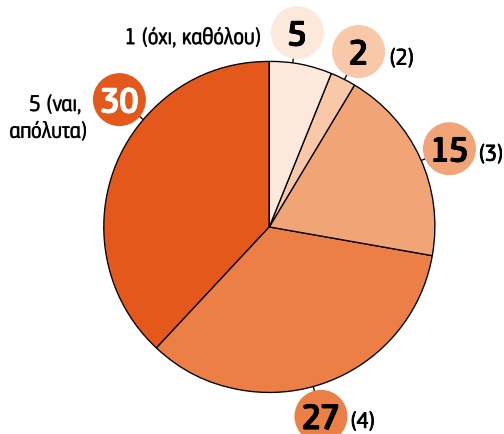
Όλοι οι συντονιστές και οι βοηθοί ακολούθησαν κοινές οδηγίες που τους παρασχέθηκαν σε έναν οδηγό συντονισμού εκδηλώσεων και ένα έγγραφο για την εξέλιξη των εργασιών (ένα ανά συνεδρίαση). Συμμετείχαν σε τρεις ειδικές ενημερωτικές και εκπαιδευτικές συνεδριάσεις πριν από κάθε συνεδρίαση.

## 2.4. Συλλογικά αποτελέσματα

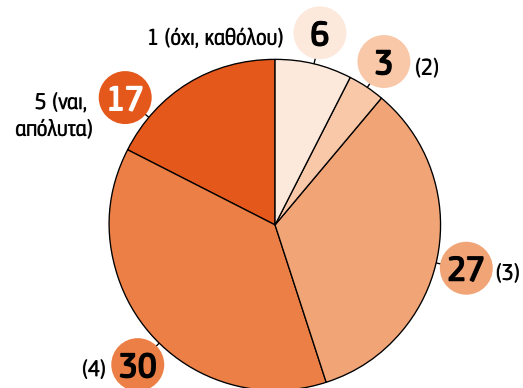
Κατά τη διάρκεια των τριών συνεδριών, οι πολίτες, αφού προέβησαν σε ορισμό του προβλήματος, διατύπωσαν 21 συστάσεις για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία. Τα αποτελέσματα αυτά εμφανίζονται στο σύνολό τους στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης. Για τη βελτίωση της αναγνωστικής ροής, οι συστάσεις παρουσιάζονται σε 5 θεματικές ενότητες:

- Σύστημα αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους
- Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης και της πολιτικής
- Ψηφιακός κόσμος και τεχνολογία
- Εκπαίδευση
- Συμμετοχή των πολιτών και κοινωνική ένταξη.

**Γράφημα 6: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για την ερώτηση «Πιστεύετε ότι η ομάδα πολιτών ενσωμάτωσε την οπτική γωνία όλων των μελών της στις τελικές συστάσεις της;» (n = 79)**



**Γράφημα 7: Αποτελέσματα της έρευνας ανατροφοδότησης για την ερώτηση «Πιστεύετε ότι οι συστάσεις της ομάδας πολιτών θα έχουν αντίκτυπο;» (n = 80)**



## 2.5. Διακυβέρνηση και γνώση

### 2.5.1 Συντονιστική επιτροπή

Η συντονιστική επιτροπή σχεδίασε, οργάνωσε και συντόνισε την ομάδα Ευρωπαίων πολιτών. Συνεδρίαζε σε εβδομαδιαία βάση, προκειμένου να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με εννοιολογικά και οργανωτικά θέματα, συμπεριλαμβανομένων μεθοδολογικών, επικοινωνιακών, υλικοτεχνικών και δημοσιονομικών ζητημάτων, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι η διαδικασία διαβούλευσης θα έχει αντίκτυπο στη χάραξη πολιτικής. Η επιτροπή απαρτιζόταν από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μια κοινοπραξία αναδόχων.

Στο πλαίσιο της κοινοπραξίας οι ανάδοχοι συνεργάστηκαν για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτής της νέας γενιάς ομάδων Ευρωπαίων πολιτών. Ειδικότερα, η κοινοπραξία συγκέντρωσε εμπειρογνώμονες, προκειμένου να συμβάλουν στον σχεδιασμό και τον συντονισμό της διαδικασίας διαβούλευσης, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία τους για τον σχεδιασμό των αρμοδιοτήτων της επιτροπής, καθώς και τη συνολική συμμετοχική διαδικασία και τη μεθοδολογία για κάθε συνεδρίαση, και για τη σύσταση της συμβουλευτικής επιτροπής γνώσης.

## 2.5.2 Επιτροπή γνώσης

Η συμμετοχή μιας επιτροπής γνώσης αποτελούμενης από εμπειρογνώμονες προερχόμενους από διάφορους τομείς (ψυχολογία, εκπαίδευση, δημοσιογραφία, γλωσσολογία...) ενίσχυσε την ακεραιότητα της διαδικασίας διαβούλευσης διασφαλίζοντας την ποιότητα, την αντικειμενικότητα, την πολυμορφία και την κατανόηση των πληροφοριών που παρέχονται στους πολίτες. Η επιτροπή βοήθησε επίσης να εξεταστούν τα αποτελέσματα και να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση από τη μία συνεδρίαση στις άλλες διαρθρώνεται κατά τρόπο που καθιστά την πρόοδο των διαβουλεύσεων ουσιαστική και βασισμένη στη συμβολή των πολιτών.

Οι αρμοδιότητες της επιτροπής περιλάμβαναν τη σύνταξη ενημερωτικού υλικού για τους συμμετέχοντες, τη συνεργασία με τη συντονιστική επιτροπή όσον αφορά την τεκμηριωμένη συμβολή σε θέματα πολιτικής, τον εντοπισμό ενδείξεων αδυναμιών και τυφλών σημείων στις συζητήσεις, τον έλεγχο γεγονότων, την απάντηση σε ερωτήσεις των πολιτών και την ανταλλαγή εμπειρογνώσιων μεταξύ των μελών της σχετικά με το ζήτημα του μίσους σε επίπεδο ολομέλειας και σε υποομάδες. Η επιτροπή γνώσης πρότεινε επίσης διάφορους εξωτερικούς ομιλητές, με σκοπό να συμπληρώσουν τις γνώσεις των συμμετεχόντων, και διευκόλυνε την ένταξη άμεσων ή έμμεσων μαρτυριών καθ' όλη τη διάρκεια των συνεδριάσεων.

Η επιτροπή γνώσης απαρτιζόταν από πέντε μέλη που επελέγησαν από τη συντονιστική επιτροπή, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: εμπειρογνώσια που καλύπτει ευρύ φάσμα τομέων γνώσης σχετικών με την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία, ικανότητα κατανόησης, αναγνώρισης και διάδοσης διαφορετικών απόψεων επί του θέματος και πολυμορφία όσον αφορά το φύλο, την εθνικότητα, τον επιστημονικό κλάδο και την επαγγελματική ιδιότητα. Επιπλέον, ένας εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνέβαλε στην εμβάθυνση σε ζητήματα πολιτικής της ΕΕ.

Τα μέλη της επιτροπής γνώσης ήταν τα εξής:

- **Arun Mansukhani** — Κλινικός ψυχολόγος
- **Daris Lewis Recio** — Υπεύθυνος νομικών θεμάτων και θεμάτων πολιτικής στο Equinet
- **Federico Faloppa** — Καθηγητής κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Reading
- **Jelena Jovanovic** — Συντονίστρια της διακομματικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και την πολυμορφία
- **Μάνος Τσακίρης** — Καθηγητής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου
- **Nesrine Slaoui** — Ανεξάρτητη δημοσιογράφος και συγγραφέας
- **Robin Sclafani** — Διευθύντρια της CEJI — Η εβραϊκή συμβολή σε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς
- **Tommaso Chiamparino** — Υπεύθυνος πολιτικής στη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών.

## 2.5.3 Κέντρο γνώσεων και πληροφοριών

Δημιουργήθηκε κέντρο γνώσεων και πληροφοριών (ΚΓΠ) για να απαντά σε ερωτήσεις και αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που υπέβαλαν οι πολίτες καθ' όλη τη διάρκεια των διαβουλεύσεών τους. Το ΚΓΠ απαρτιζόταν από τα μέλη της επιτροπής γνώσης, καθώς και από εμπειρογνώμονες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την τρίτη συνεδρίαση, οι οποίοι κλήθηκαν να παρέχουν απαντήσεις σχετικά με τους αντίστοιχους τομείς πολιτικής τους. Καθ' όλη τη διάρκεια των τριών συνεδριάσεων της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών, το ΚΓΠ έδωσε γραπτές απαντήσεις σε περισσότερες από 50 ερωτήσεις που έθεσαν οι πολίτες και συνέταξε γραπτή ενημέρωση για την τρίτη συνεδρίαση. Το ΚΓΠ προέβη επίσης σε σύντομες παρεμβάσεις στις δώδεκα ομάδες εργασίας για την αποσαφήνιση ζητημάτων κατά τη διαδικασία της σύνταξης των συστάσεων.

## 2.5.4 Ομιλητές

Εκτός από τα μέλη της επιτροπής γνώσης, διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη και εμπειρογνώμονες κλήθηκαν να παρουσιάσουν διαφορετικές θέσεις και εμπειρίες όσον αφορά τις μορφές και τις συνέπειες του μίσους στην κοινωνία μας και να απαντήσουν σε ερωτήσεις των πολιτών. Η επιτροπή γνώσης διασφάλισε ότι οι γνώσεις που παρουσιάστηκαν στους πολίτες ήταν ισορροπημένες, συναφείς με τις ανάγκες και τα αιτήματα των πολιτών και επαρκώς αντιπροσωπευτικές των κύριων θέσεων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των ενδιαφερόμενων μερών στην ΕΕ. Είναι η πρώτη φορά που μια ομάδα Ευρωπαίων πολιτών υποδέχθηκε εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών για να ανταλλάξουν μαρτυρίες όσον αφορά τις εμπειρίες τους σε σχέση με το μίσος. Όλοι οι ομιλητές παρατίθενται κατωτέρω.



Πίνακας 2: Κατάλογος ομιλητών και ομιλητριών κατά τη διάρκεια των τριών συνεδριάσεων

	Όνοματεπώνυμο και ιδιότητα	Σ1	Σ2	Σ3
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Dubravka Šuica, Αντιπρόεδρος για θέματα Δημοκρατίας και Δημογραφίας			x
	Colin Scicluna, Προϊστάμενος του ιδιαίτερου γραφείου της αντιπροέδρου Dubravka Šuica			x
	Anna Gallego Torres, Γενική Διευθύντρια, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών	x		x
	Dana Spinant, Γενική Διευθύντρια, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας	x		x
	Irena Moozova, Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια για τη Διεθνή Διάσταση των Πολιτικών Δικαιοσύνης, του Κράτους Δικαίου και της Ισότητας, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών		x	
	Richard Kuehnle, Διευθυντής Αντιπροσωπειών και Επικοινωνίας στα κράτη μέλη, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας		x	
	Ingrid Bellander Todino, Προϊσταμένη Μονάδας «Πολιτική για τα θεμελιώδη δικαιώματα», Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών			x
	Lutz Güllner, Προϊστάμενος «Ακεραιότητας των πληροφοριών και αντιμετώπισης της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό», Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης			x
	Louisa Klingvall, Ασκούσα χρέη Προϊσταμένης της Μονάδας Διεθνών Υποθέσεων και Ροής Δεδομένων, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών			x
	Gaëtane Ricard-Nihoul, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Μονάδας «Διάλογοι με τους πολίτες», Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας			x
	Menno Cox, Προϊστάμενος Τομέα για τις Παγκόσμιες Πτυχές των Ψηφιακών Υπηρεσιών, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών		x	
	Daria Arlavi, Υπεύθυνη Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού			x
	Tommaso Chiamparino, Υπεύθυνος Πολιτικής στη Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών			x
	Χάρης Παναγόπουλος, Νομικός σύμβουλος για τη δημοκρατία, την ιθαγένεια της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών			x
	Martin Sacleux, Υπεύθυνος Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών			x
Εξωτερικοί ομιλητές	David Martin Abanades, Τοπικός αστυνομικός επιθεωρητής, Ισπανία		x	
	Milena Angelova, Συνεισηγήτρια με θέμα «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος», Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή			x
	Margarita S. Ilieva, Εμπειρογνώμονας στο διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Συμβούλιο της Ευρώπης		x	
	Kuany Kiir, Υπεύθυνος έργου, Τμήμα Παγκόσμιας Ιθαγένειας και Εκπαίδευσης για την Ειρήνη, UNESCO		x	
	Cristian Pîrvulescu, Εισηγητής με θέμα «Το μίσος δεν έχει θέση εδώ: η Ευρώπη ενωμένη ενάντια στο μίσος», Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή		x	
	Emanuela Pisano, Υπεύθυνη έργων της ΕΕ, Συνέλευση των Περιφερειών της Ευρώπης			x
	Pasquale Quaranta, Δημοσιογράφος και συντάκτης επί ζητημάτων πολυμορφίας, GEDI Gruppo Editoriale		x	
	Valérie Rosoux, Διευθύντρια έρευνας, FNRS, και καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο της Λουβαίνης		x	
	Willem Wagenaar, Ερευνητής, Ίδρυμα Άννας Φρανκ		x	
Juliana Wahlgren, Εμπειρογνώμονας, Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Φτώχειας		x		
Μαρτυρίες από την κοινωνία των πολιτών	Kamil Goungor, Υπεύθυνος πολιτικής και υποστήριξης της κίνησης, Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αυτόνομη Διαβίωση	x		
	Sacha Guttman, Φοιτητής, ULB και υπεύθυνος υποστήριξης, CEJI – Η εβραϊκή συμβολή σε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς	x		
	Mireille-Tsheusi Robert, Πρόεδρος, Ένωση Bamko asbl	x		
	Fabian Wichmann, Διαχειριστής υποθέσεων, EXIT Deutschland	x		

## 2.6. Παρατηρητές

Επιτράπηκε σε ορισμένους παρατηρητές να παρακολουθήσουν το έργο της εν λόγω ομάδας πολιτών. Στόχος ήταν να εξασφαλιστεί η διαφάνεια και η προβολή αυτής της καινοτόμου μορφής δημοκρατικής δράσης, με παράλληλη διαφύλαξη ενός ασφαλούς χώρου για τους συμμετέχοντες πολίτες, ο οποίος είναι ζωτικής σημασίας για ένα περιβάλλον συζήτησης που εμπνέει εμπιστοσύνη. Επιτράπηκε στους παρατηρητές να παρίστανται και να παρακολουθούν τις συζητήσεις στις συνεδριάσεις ολομέλειας και στις ομάδες εργασίας. Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός παρατηρητών σε κάθε ομάδα εργασίας ήταν τρεις.

Ορισμένοι εσωτερικοί παρατηρητές προέρχονταν επίσης από τους εταίρους και τα θεσμικά όργανα που ανέλαβαν τη διοργάνωση (π.χ. εσωτερικό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή άλλων θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ). Στους εξωτερικούς παρατηρητές περιλαμβάνονταν ερευνητές (από πανεπιστήμια ή ομάδες προβληματισμού), φορείς της κοινωνίας των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Με τη συγκατάθεση των σχετικών πολιτών, οι εξωτερικοί παρατηρητές μπορούσαν να πραγματοποιήσουν συνεντεύξεις μαζί τους μόνο για ερευνητικούς σκοπούς, αν αυτό δεν εμπόδιζε τις διαδικασίες της ομάδας.





# ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

# 3. Διεύρυνση της συμμετοχής

## 3.1. Πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών

Η πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών είναι ένα διαδικτυακό εργαλείο που δίνει στο ευρύ κοινό τη δυνατότητα να έχει λόγο σχετικά με το ζήτημα που εξετάζουν τα μέλη της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών. Το εν λόγω εργαλείο τέθηκε σε εφαρμογή με σκοπό τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής των πολιτών επί του θέματος και την τροφοδότηση τόσο του έργου της ομάδας όσο και των σχετικών μελλοντικών πολιτικών. Η πλατφόρμα αυτή, η οποία βασίζεται στο λογισμικό ανοικτού κώδικα Decidim, καλεί τους πολίτες να υποβάλουν τις συνεισφορές τους και στις 24 γλώσσες της ΕΕ, προσφέροντας ιδέες και λύσεις. Επιπλέον, η πλατφόρμα προωθεί τις διαδραστικές συζητήσεις μέσω μιας λειτουργίας σχολιασμού, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να αλληλεπιδράσουν εξετάζοντας τις προτάσεις άλλων χρηστών, να παρέχουν ανατροφοδότηση και να συνεργαστούν για τη βελτίωση των ιδεών.

Στις 22 Απριλίου 2024 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε τη διαδικτυακή συζήτηση σχετικά με το ζήτημα της αντιμετώπισης του μίσους στην κοινωνία <sup>(3)</sup>. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, η ομάδα Ευρωπαίων πολιτών είχε την ευκαιρία να ακούσει τις κύριες συνεισφορές στο πλαίσιο της πλατφόρμας. Οι συνεισφέροντες μοιράστηκαν τις γνώσεις τους σχετικά με διάφορα ζητήματα, όπως οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και καλλιέργειας της ενσυναίσθησης σε ολόκληρη την ΕΕ. Η συμμετοχή ενός ευρύτερου κοινού πολιτών της ΕΕ μέσω της πλατφόρμας συνέβαλε στη συνεκτίμηση άλλων απόψεων στις συζητήσεις, είτε εμπνέοντας είτε ενισχύοντας το έργο τους. Όλες οι συνεισφορές που υποβλήθηκαν στην πλατφόρμα ενσωματώθηκαν στις συζητήσεις της ομάδας και ελήφθησαν υπόψη κατά την κατάρτιση μελλοντικών πολιτικών.

## 3.2. Στρατηγική επικοινωνίας

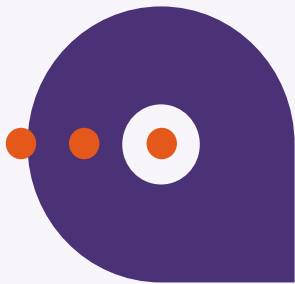
Η στρατηγική επικοινωνίας της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία σχεδιάστηκε με σκοπό τη μεγιστοποίηση της ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής μέσω μιας πολύπλευρης προσέγγισης, η οποία συνδυάζει εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προβολή μέσω επηρεαστών γνώμης και δημοσιογράφων, άμεση προβολή σε εκδηλώσεις και τη δημιουργία ντοκιμαντέρ.

Οι εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επικεντρώθηκαν στην προώθηση της κυκλοφορίας στη νέα πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών (CEP), καθώς και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τις υπό εξέλιξη συνεδριάσεις της ομάδας. 40 επηρεαστές γνώμης και δημοσιογράφοι κλήθηκαν να δημιουργήσουν και να μοιραστούν περιεχόμενο, διευρύνοντας έτσι την εμβέλεια της εκστρατείας και προωθώντας τη μεγαλύτερη συμμετοχή του κοινού στο έργο της ομάδας. Η προσέγγιση αυτή συνέβαλε στην προώθηση υψηλών επιπέδων συμμετοχής και ευαισθητοποίησης σχετικά με την ομάδα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (περίπου 22 εκατομμύρια άτομα προσεγγίστηκαν μέσω 272 στοιχείων περιεχομένου).

Κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής ήταν το ντοκιμαντέρ [ΝΑ ΠΡΟΣΤΕΘΕΙ Ο ΥΠΕΡΣΥΝΔΕΣΜΟΣ], το οποίο είχε ως στόχο να παράσχει μια βιωματική, ελκυστική αφήγηση των δραστηριοτήτων της ομάδας Ευρωπαίων πολιτών.

<sup>(3)</sup> Η πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών είναι διαθέσιμη [εδώ](#).





...ing on how to address hate and ...  
... and watch it live <https://europa.eu/!3yc877>

### EUROPEAN CITIZENS' PANEL

**Tackling Hatred in Society**

European Commission

#### Session 1:

- 6-8th April
- 150 randomly-selected citizens met in Brussels for the first time and shared initial thoughts and ideas.

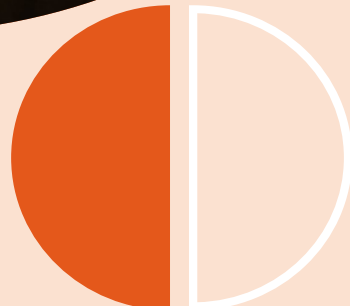
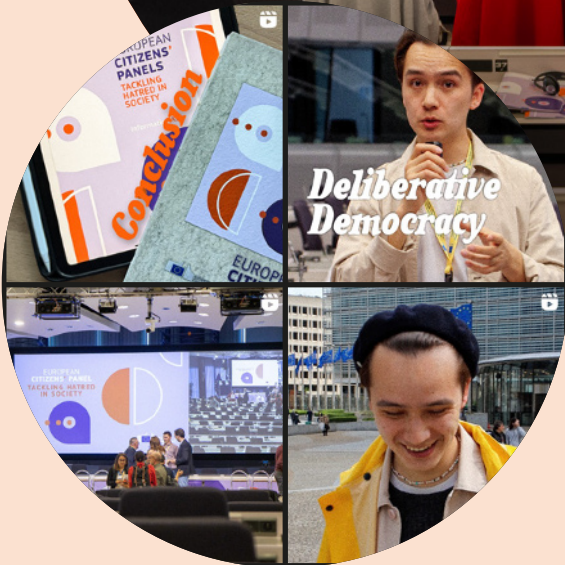
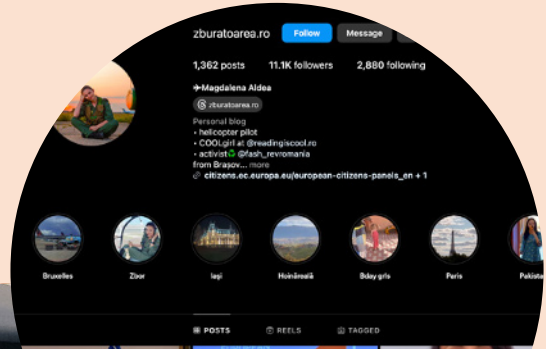
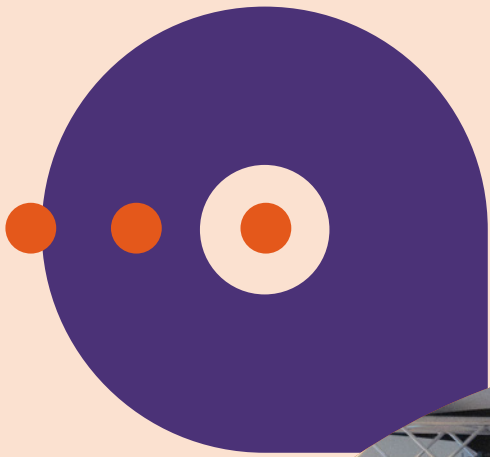
#### Session 2:

- 26-28th April
- Citizens meet online to continue debating.

#### Session 3:

- 17-19th May
- Panel reconvenes back in Brussels to draft the final recommendations.







# ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

# 4. Συστάσεις των πολιτών

## 4.1. Ορισμός του προβλήματος και συστάσεις

Κατά τη διάρκεια τριών Σαββατοκύριακων, η ομάδα Ευρωπαϊών πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία, αποτελούμενη από 150 τυχαία επιλεγμένους πολίτες από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, συζήτησε τρόπους αντιμετώπισης του μίσους στην κοινωνία. Τα μέλη της ομάδας προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα, αλλά έχουν κοινή αντίληψη του προβλήματος. Η ομάδα αυτή αναγνωρίζει ότι υπάρχουν διάφορες αιτίες και διάφοροι παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση και τη διατήρηση του μίσους στην κοινωνία και παράλληλα τονίζει την πολύπλοκη αλληλεπίδραση συναισθηματικών, κοινωνικών και οικονομικών πτυχών.

- **Συγκρούσεις και ιστορική κληρονομιά:** Τόσο οι συγκρούσεις του παρελθόντος όσο και οι τρέχουσες συγκρούσεις μπορούν να κληροδοτούν το μίσος από γενιά σε γενιά. Στην πολύπλοκη ιστορία της Ευρώπης, κάθε περίπτωση σύγκρουσης, πόλεμου και γεωπολιτικής έντασης έχει συμβάλει σε αυτόν τον κύκλο. Εάν δεν καταβληθούν ουσιαστικές προσπάθειες για τη θεραπεία και την επούλωση των πληγών, το μίσος που ενισχύεται από τις συγκρούσεις θα συνεχίζεται και θα απειλεί να διαιωνίσει έναν κύκλο εκθρότητας και δικασμού.
- **Οικονομική και κοινωνική κρίση:** Οι ταχείες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές λειτουργούν ως σημαντικοί παράγοντες που συμβάλλουν καταλυτικά στη δημιουργία αισθημάτων απώλειας και μειονεξίας, με αποτέλεσμα την κλιμάκωση του μίσους. Το μίσος μπορεί να στραφεί ενάντια σε ένα ευρύ φάσμα ομάδων και πολιτών, οι οποίοι θεωρούνται υπεύθυνοι για την οικονομική και κοινωνική κρίση. Οι κοινωνικοπολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες δεν οδηγούν μόνο σε ανισότητες, αλλά μπορούν επίσης να αποτελέσουν ισχυρές κινητήριες δυνάμεις για την ανασφάλεια και τον φόβο.
- **Πολιτική και ευθύνη:** Όλοι οι πολιτικοί και τα δημόσια πρόσωπα φέρουν μεγάλη ευθύνη για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση του μίσους, αλλά μπορούν και οι ίδιοι να τροφοδοτούν το μίσος μέσω της ακατάλληλης μεταχείρισης εθνοτικών ομάδων και της εκμετάλλευσης εθνικιστικών τάσεων, καθώς και πρακτικών δικασμού και λαϊκισμού για προσωπικό όφελος. Πολιτικοί και δημόσια πρόσωπα τόσο από την ΕΕ όσο και από τρίτες χώρες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη ρητορική μίσους για να τροφοδοτήσουν εδαφικές φιλοδοξίες και να απονομιμοποιήσουν τη δημοκρατία. Ο δικασμός βαθιάει όταν δίνεται προτεραιότητα σε πομπώδη επιχειρήματα αντί της εμπεριστατωμένης

συζήτησης και διαβούλευσης, με αποτέλεσμα να ενισχύονται ακραίες απόψεις και θεωρίες συνωμοσίας.

- **Μέσα ενημέρωσης, παραπληροφόρηση και λογοδοσία:** Η αυξανόμενη αναπαραγωγή του αφηγήματος «εμείς απέναντι στους άλλους» και το μίσος έναντι διαφόρων ομάδων οξύνεται από τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συχνά με σκοπό το κέρδος. Τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης μπορεί εσκεμμένα να παραπληροφορούν και να αναπαράγουν αφηγήματα μίσους. Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η ανωνυμία και οι παραποιημένοι αλγόριθμοι διαδραματίζουν κείριο ρόλο στη διασπορά της ρητορικής μίσους και των διακρίσεων. Τα εν λόγω μέσα κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως δίαυλοι παραπληροφόρησης και διαιώνισης των στερεοτύπων, ειδικότερα κατά των γυναικών και των νέων που υφίστανται σημαντική παρενόχληση στο διαδίκτυο. Η παρενόχληση στο διαδίκτυο ενισχύεται περαιτέρω από την έλλειψη λογοδοσίας για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τους χρήστες τους.
- **Νοοτροπία της αγέλης, προκατάληψη και μισαλλοδοξία:** Θεμελιώδης πτυχή της φύσης του ανθρώπου είναι η επιθυμία του να ανήκει σε μια κοινωνική ομάδα ή δυναμική, η επιθυμία του να αισθάνεται «όπως όλοι οι άλλοι». Η επιθυμία αυτή μπορεί ορισμένες φορές να είναι τόσο ισχυρή που να οδηγεί σε εκφράσεις μίσους και μισαλλοδοξίας, στην υιοθέτηση δηλαδή μιας στάσης απέναντι «στο διαφορετικό» στο πλαίσιο της οποίας είμαστε «εμείς ενάντια σε αυτούς». Αυτή η δυναμική δυσπιστίας και μίσους πλήττει ιδιαίτερα τα άτομα και τις ομάδες που είναι ευάλωτα λόγω εθνοτικής καταγωγής, μεταναστευτικού καθεστώτος, θρησκείας, φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, αναπηρίας, οικογενειακής κατάστασης και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων. Η έλλειψη παιδείας σχετικά με τις διαφορετικές ταυτότητες και πολιτισμούς, την ανεκτικότητα, τη συζήτηση και την επικοινωνία, καθώς και η έλλειψη αξιόπιστης διαδικτυακής πληροφόρησης μπορούν να ενισχύσουν τις παρανοήσεις, να διαιωνίσουν τις προκαταλήψεις και να γιγαντώσουν το μίσος.

Οι εν λόγω αιτίες και παράγοντες μίσους επηρεάζουν όλα τα τμήματα της κοινωνίας. Εμείς, πολίτες προερχόμενοι από τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με διαφορετικά υπόβαθρα, πιστεύουμε ότι η καταπολέμηση του μίσους στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο συνιστά προτεραιότητα. Η πρόληψη του μίσους σε όλες τις μορφές του και η αντίδραση σε αυτό αποτελεί κοινή ευθύνη σε ατομικό, κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο με βάση τις κοινές αξίες μας και τα θεμελιώδη δικαιώματα της ΕΕ: την ειρήνη, την ελευθερία και την ισότητα. Ως εκ τούτου, προτείνουμε να αναληφθεί δράση σε διάφορους τομείς για την προστασία των εν λόγω θεμελιωδών δικαιωμάτων, για την πρόληψη των διακρίσεων, του μίσους και των συγκρούσεων, για την προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων και, τελικά, για τη διαμόρφωση μιας ΕΕ με σεβασμό και δικαιοσύνη για όλους.

## 4.2. 21 Συστάσεις για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία μας

### Το σύστημα αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους — Συστάσεις 1 έως 7

#### Σύσταση 1: Μία Ευρώπη, ένας ορισμός: Ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους

Προτείνουμε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συγκροτήσει μια ποικιλόμορφη ομάδα εργασίας για την επικαιροποίηση και την επέκταση του κοινού ορισμού της «παράνομης ρητορικής μίσους», ώστε να ποινικοποιηθεί αποτελεσματικότερα η διασπορά της. Ο ισχύων ορισμός, που εγκρίθηκε το 2008, επικεντρώνεται στον ρατσισμό και την ξενοφοβία, αλλά αποκλείει άλλες μορφές μίσους, όπως οι διακρίσεις υπέρ ατόμων χωρίς αναπηρία και οι διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, φύλου, ηλικίας και άλλων λόγων. Ο εν λόγω παρωχημένος ορισμός πρέπει να αναθεωρηθεί επειγόντως προκειμένου να αντικατοπτριστούν οι συμπεριληπτικές αξίες της σύγχρονης κοινωνίας.

Ένας νέος, ολοκληρωμένος ορισμός έχει ζωτική σημασία για να καταστεί η διάδοση της παράνομης ρητορικής μίσους ποινικό αδίκημα που διώκεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Με την προσαρμογή αυτή θα διασφαλιστεί ότι όλες οι μορφές ρητορικής μίσους αναγνωρίζονται και τιμωρούνται με ομοίμορφο τρόπο, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η δέσμευσή μας για μια κοινωνία με λιγότερους αποκλεισμούς και περισσότερο σεβασμό.

Με την προσθήκη της ρητορικής μίσους στον κατάλογο των εγκλημάτων της ΕΕ, μπορούμε να προστατεύσουμε τις περιθωριοποιημένες κοινότητες και να διαφυλάξουμε την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η παρούσα πρωτοβουλία διακρίνει την παράνομη ρητορική μίσους από την ελευθερία της έκφρασης, εξασφαλίζοντας την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ανάγκης καταπολέμησης των διακρίσεων και του μίσους.

#### Αιτιολόγηση:

Πρώτωση της κοινωνικής συνοχής: η επικαιροποίηση του ορισμού ώστε να συμπεριλάβει όλες τις μορφές ρητορικής μίσους προωθεί μια κοινωνία με λιγότερους αποκλεισμούς, τα μέλη της οποίας αισθάνονται ότι χάνουν σεβασμό και εκτίμηση. Με τον τρόπο αυτό προάγεται η κοινωνική συνοχή και μειώνονται οι διχασμοί που προκαλούνται από την ανεξέλεγκτη ρητορική μίσους.

Ενίσχυση της νομικής σαφήνειας: ένας ενιαίος ορισμός σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εξαλείφει τις ασυνέπειες και τα κενά στη νομική προστασία. Η επίτευξη σαφήνειας διασφαλίζει ότι οι δράστες πράξεων ρητορικής μίσους λογοδοτούν, ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται στην ΕΕ.

Προστασία περιθωριοποιημένων κοινοτήτων: η επέκταση του ορισμού ώστε να καλύπτει περισσότερες μορφές διακρίσεων παρέχει καλύτερη προστασία στις περιθωριοποιημένες



ομάδες και μειώνει την έκθεσή τους σε επιβλαβή και υποτιμητικά σχόλια.

Ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: με την ποινικοποίηση όλων των μορφών ρητορικής μίσους, η ΕΕ ενισχύει τη δέσμευσή της για την προστασία των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, ευθυγραμμίζοντας τα νομικά πλαίσια με τις σύγχρονες αξίες της ισότητας και του σεβασμού.

Εξισορρόπηση των ελευθεριών: η εν λόγω προσέγγιση κάνει σαφή διάκριση μεταξύ της ρητορικής μίσους και της ελευθερίας της έκφρασης, διασφαλίζοντας την προστασία της ελευθερίας του λόγου και αποτρέποντας παράλληλα τον λόγο που υποκινεί βία, μίσος ή διακρίσεις.

Πρώτωση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης: η επαφή με διαφορετικές αντιλήψεις και η ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση και την κατανόηση μεταξύ των πολιτών και συμβάλλουν σε μια πιο αρμονική κοινωνία που διέπεται από σεβασμό.

Η εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα οδηγήσει σε πιο δίκαιη και συνεκτική Ευρώπη, όπου όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από την ταυτότητά τους, θα μπορούν να ζουν χωρίς τον φόβο του μίσους και των διακρίσεων.

#### Σύσταση 2: Ευρωπαϊκό πρωτόκολλο αποτελεσματικής αντίδρασης για τις κοινοποιήσεις εγκλημάτων μίσους

Προτείνουμε να θεσπιστεί σαφής και ομοίμορφη διαδικασία για την καταγγελία εγκλημάτων μίσους σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η εν λόγω νομική διαδικασία θα πρέπει να εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε οργανισμούς που έρχονται σε επαφή με θύματα εγκλημάτων μίσους. Προτείνουμε την αναθεώρηση όλων των μέτρων που είχαν προταθεί στο παρελθόν και είναι αναποτελεσματικά και την ανάπτυξη απλής διαδικασίας η οποία να δίνει τη δυνατότητα στα θύματα και στους μάρτυρες εγκλημάτων μίσους να καταγγέλλουν με ασφάλεια όλα τα εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένων των εγκλημάτων που διαπράττονται σε διαδικτυακές πλατφόρμες.

Πρώτον, η διαδικασία θα πρέπει να εξασφαλίζει ασφαλείς συνθήκες για την υποβολή καταγγελίας τόσο για τα θύματα όσο και για τους μάρτυρες εγκλημάτων μίσους. Η εγγύηση της ασφάλειάς τους μπορεί να αυξήσει τον αριθμό των καταγγελλόμενων εγκλημάτων. Αυτό περιλαμβάνει μέτρα νομικής και ψυχολογικής προστασίας και, εφόσον απαιτείται, προστασία της σωματικής ακεραιότητας από άτομα που ζητούν εκδίκηση. Η διαδικασία θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει την εργασία με παραβάτες, οι οποίοι μπορεί συχνά να έχουν υπάρξει θύματα μίσους στο παρελθόν.

Δεύτερον, στη διαδικασία θα πρέπει να συμμετέχουν όλοι οι παράγοντες της αλυσίδας καταγγελίας εγκλημάτων, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος δευτερογενούς θυματοποίησης και επιδείνωσης του ψυχολογικού τραύματος.

Τέλος, η διαδικασία θα πρέπει να υποστηρίζεται από κατάλληλο διαδικτυακό δίκτυο σχεδιασμένο για την ασφαλή καταγγελία εγκλημάτων.

#### **Αιτιολόγηση:**

Η παρούσα σύσταση είναι σημαντική διότι συμβάλλει στην αποφυγή και/ή στην ελαχιστοποίηση της δευτερογενούς θυματοποίησης των θυμάτων. Η διαδικασία θα καταστήσει δυνατή την ταχεία ανταπόκριση στα θύματα και την παροχή βοήθειας σε αυτά, καθώς και την υποστήριξη και την προστασία των μαρτύρων. Η διαδικασία θα διευκολύνει επίσης τις ενέργειες των υπηρεσιών που λαμβάνουν την καταγγελία. Εάν αποδειχθεί ότι η διαδικασία αποφέρει αποτελέσματα, η κοινωνία θα ενθαρρυνθεί να αντιδρά στα εν λόγω εγκλήματα και να τα καταγγέλλει συχνότερα.

### **Σύσταση 3: Εθνική υπηρεσία για την καταπολέμηση του μίσους στα κράτη μέλη**

Προτείνουμε τη σύσταση ανεξάρτητης υπηρεσίας για την καταπολέμηση του μίσους σε κάθε κράτος μέλος. Είναι αναγκαίος ένας ισχυρός θεσμός με νομική εξουσία και αποτελεσματική επικοινωνία, ο οποίος θα παρέχει απτή βοήθεια στους πολίτες μέσω ενός αντικειμενικού και ανεξάρτητου συστήματος καταγγελίας εγκλημάτων.

Πρώτον, η υπηρεσία θα είναι υπεύθυνη για την παροχή νομικής και ψυχολογικής υποστήριξης σε κάθε θύμα εγκλημάτων μίσους στο οικείο κράτος μέλος, σε στενή συνεργασία με ΜΚΟ και μια επιτροπή πολιτών. Η υπηρεσία θα παρέχει μια πλατφόρμα για την αποτελεσματική καταγγελία εγκλημάτων μίσους με ασφάλεια για τα θύματα.

Δεύτερον, η υπηρεσία θα συνεργάζεται στενά με την ομάδα υψηλού επιπέδου της ΕΕ για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους, ή με παρόμοιο φορέα, για την εκπλήρωση της αποστολής της και τη διασφάλιση της εφαρμογής κωδίκων δεοντολογίας για τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους πολιτικούς. Η εν λόγω συνεργασία θα συμβάλει στη διαμόρφωση αποτελεσματικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τα θύματα. Επιπλέον, η υπηρεσία θα μπορούσε να παρέχει πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές σε άτομα που αναζητούν συμβουλές. Το προσωπικό της υπηρεσίας θα πρέπει να υπηρετεί με θητεία.

Τρίτον, η υπηρεσία θα διαδίδει εργαλεία, προγράμματα, μηχανισμούς και υλικό της ΕΕ σχετικά με το μίσος και θα διασφαλίζει ότι εκπαιδευτικά ιδρύματα, διοικητικά όργανα και το ευρύ κοινό σε εθνικό και περιφερειακό

επίπεδο έχουν πρόσβαση σε αυτά. Για να διασφαλιστούν τα ανωτέρω, η υπηρεσία θα παρέχει κατάρτιση στις υπηρεσίες που συμμετέχουν στην πρώτη ανταπόκριση μετά την υποβολή της καταγγελίας.

Τέλος, η υπηρεσία θα συγκεντρώνει δεδομένα σχετικά με τα εγκλήματα μίσους με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις μελλοντικές ανάγκες του πληθυσμού.

#### **Αιτιολόγηση:**

Τα εγκλήματα μίσους έχουν αυξηθεί στις πολωμένες κοινωνίες μας, επηρεάζοντας την ευημερία των ανθρώπων. Είναι αναγκαίο να υπάρχουν αποτελεσματικοί θεσμοί και μηχανισμοί για την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους και την αντίδραση σε αυτά, καθώς και για τη φροντίδα των θυμάτων. Επιπλέον, κάθε έγκλημα ξεκινά από μια σκέψη ή μια λέξη. Για να διασφαλιστεί η εκπαίδευση σχετικά με τον σεβασμό και να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση, είναι αναγκαία η δημιουργία ειδικού φορέα για την πρόληψη των εγκλημάτων μίσους και τη στήριξη των θυμάτων, ιδίως δεδομένης της απουσίας μιας τέτοιας υπηρεσίας η οποία είναι ωστόσο απολύτως αναγκαία.

### **Σύσταση 4: Κατάρτιση για την ανεκτικότητα**

Προτείνουμε στην ΕΕ να αυξήσει την προβολή των υφιστάμενων προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τα εγκλήματα μίσους, τη ρητορική μίσους και τη μη βίαιη επικοινωνία και να τα προωθήσει σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους. Καταρχήν, όλες οι κοινωνικές ομάδες θα πρέπει να εκπαιδεύονται καλύτερα και να αναπτύσσουν δεξιότητες για την αντιμετώπιση του μίσους. Ωστόσο, πιστεύουμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχεται καλύτερη κατάρτιση σε άτομα που εργάζονται στον δημόσιο τομέα (π.χ. αστυνομικοί ή κοινωνικοί λειτουργοί). Άλλωστε, αυτά είναι συχνά τα πρώτα άτομα με τα οποία έρχονται σε επαφή τα θύματα και οι πληγέντες όταν έχουν βρεθεί αντιμέτωποι με περιστατικά μίσους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι δημόσιοι υπάλληλοι να είναι σε θέση να χειρίζονται με ευαισθησία τόσο την κατάσταση όσο και το άτομο. Θα πρέπει να προσφέρεται τακτική κατάρτιση για τους δημόσιους υπαλλήλους στα κράτη μέλη της ΕΕ, στο πλαίσιο της οποίας θα μπορεί να πραγματοποιείται τόσο επιτόπια όσο και διαδικτυακή κατάρτιση. Οι δημιουργοί περιεχομένου αποτελούν άλλη μια σημαντική ομάδα-στόχο, τόσο ως συμμετέχοντες όσο και ως πρεσβευτές των προγραμμάτων κατάρτισης. Τα εν λόγω



άτομα έχουν σημαντική επιρροή στις νεότερες ομάδες-στόχους και λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές. Τα άτομα που εργάζονται σε δημόσιες θέσεις στην ΕΕ θα πρέπει να δίνουν το καλό παράδειγμα και να συμμετέχουν και αυτά στα προγράμματα κατάρτισης. Συνδικαλιστικές οργανώσεις ή άλλοι οργανισμοί θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην προώθηση των προγραμμάτων ώστε οι ευκαιρίες κατάρτισης να καταστούν προσβάσιμες στον ευρύτερο πληθυσμό. Μπορούν επίσης να δημοσιεύονται διαφημίσεις σε τοπικές εφημερίδες. Οι συμμετέχοντες θα λαμβάνουν πιστοποιητικό για την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισης, το οποίο θα αποδεικνύει στον υπόλοιπο κόσμο την αποκτηθείσα ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν το μίσος.

#### Αιτιολόγηση:

Η πυραμίδα του μίσους ξεκινά από τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις που έχουμε στο κεφάλι μας. Αυτά προωθούνται από τη ρητορική μίσους. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί η ρίζα του προβλήματος. Τα προγράμματα κατάρτισης επηρεάζουν τόσο τα άτομα που παρακολουθούν την κατάρτιση, όσο και τα άτομα γύρω τους. Τα προγράμματα κατάρτισης αποτελούν σημαντική προσθήκη στα επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα (όπως η εκπαίδευση στο σχολείο ή στο πανεπιστήμιο). Η ΕΕ προσφέρει ήδη πολλά προγράμματα και εκπαιδευτικό υλικό που έχουν υποβληθεί σε κατάλληλη αξιολόγηση. Ωστόσο, η πρόσβαση σε αυτά είναι δύσκολη. Για να διασφαλιστεί ότι τα προγράμματα που αναπτύσσονται είναι πραγματικά αποτελεσματικά και βιώσιμα και ότι φθάνουν στην ομάδα-στόχο, πρέπει να διαφημίζονται καλύτερα. Η έμφαση στους εργαζομένους του δημόσιου τομέα είναι επίσης σημαντική, καθώς εξακολουθούν να υπάρχουν πάρα πολλές περιπτώσεις ατόμων που είχαν αρνητικές εμπειρίες με κυβερνητικούς φορείς.

### Σύσταση 5: Αύξηση της ευαισθητοποίησης για το μίσος και τα υφιστάμενα μέτρα και εργαλεία αντιμετώπισής του με τη διεξαγωγή δημόσιας εκστρατείας.

Προτείνουμε στην ΕΕ να διεξαγάγει δημόσια εκστρατεία σχετικά με τους κίνδυνους, τα αίτια του μίσους και τα μέτρα για την αντιμετώπισή του (τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου) με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τη διασπορά και τους κινδύνους του μίσους. Ταυτόχρονα, στο πλαίσιο της εκστρατείας θα παρασχεθεί ενημέρωση σχετικά με τις διάφορες πρωτοβουλίες της ΕΕ κατά του μίσους και τους διαύλους και τα μέτρα στήριξης που έχουν στη διάθεσή τους τα θύματα.

Για την εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας των εκστρατειών κατά του μίσους, συνιστάται να καθοριστούν σαφώς και να προσδιοριστούν οι ομάδες-στόχοι, η προσέγγιση, οι δίαυλοι και το περιεχόμενο τους. Η ΕΕ θα πρέπει:

- να εξασφαλίσει ότι η εκστρατεία απευθύνεται τόσο στο ευρύτερο κοινό όσο και σε συγκεκριμένες και σημαντικές ομάδες (π.χ. θύματα, δράστες, παιδιά)
- να διαμορφώσει μηνύματα προσαρμοσμένα στις εν λόγω διαφορετικές ομάδες και στο πλαίσιο των διαφόρων κρατών μελών της ΕΕ, με τη χρήση απλών και προσβάσιμων προσεγγίσεων, οι οποίες είναι θα είναι προσαρμοσμένες στο πλαίσιο κάθε κράτους μέλους
- να τονίσει την ευθύνη που έχουν όλοι οι πολίτες της ΕΕ να αντιμετωπίζουν το μίσος και να καταβάλλουν προσπάθειες κατά του μίσους που συναντούν στη ζωή τους, παρέχοντας πρακτικά εργαλεία και πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να το πράξουν αυτό

- να χρησιμοποιήσει τόσο παραδοσιακούς όσο και μη συμβατικούς διαύλους επικοινωνίας εντός και εκτός διαδικτύου για τη διάδοση των μηνυμάτων κατά του μίσους με σκοπό την προσέγγιση διαφόρων επιμέρους τμημάτων της κοινωνίας μέσω αποτελεσματικότερων και φιλικότερων προς τον χρήστη διαύλων
- να εξασφαλίσει τη συμμετοχή των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και των επηρεαστών γνώμης και των φωνών των θυμάτων, τόσο στη σύνταξη όσο και για τη διάδοση των εν λόγω μηνυμάτων, ώστε να διασφαλιστεί ότι είναι πιο αποτελεσματικά και προσεγγίζουν τους κατάλληλους ανθρώπους.

#### Αιτιολόγηση:

Μολονότι εφαρμόζονται ήδη διάφορα πλαίσια για την αντιμετώπιση του μίσους σε επίπεδο ΕΕ, δεν έχουν αναληφθεί αρκετές δράσεις για την ενημέρωση των Ευρωπαίων πολιτών σχετικά με τις εν λόγω πρωτοβουλίες. Οι περισσότεροι πολίτες της ΕΕ δεν γνωρίζουν τα προγράμματα, τις πρωτοβουλίες και τις ρυθμίσεις που υπάρχουν τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Τα δημοσιεύματα στον τύπο, οι ειδήσεις και οι συζητήσεις σχετικά με το μίσος επικεντρώνονται κυρίως σε περιστατικά μίσους και σε ό,τι δεν λειτουργεί σωστά, στοιχείο που είναι μεν σημαντικό αλλά σκιαγραφεί μια θλιβερή και μεροληπτική εικόνα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει επίσης να υπάρχουν θετικές αναφορές σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης του μίσους, καθώς και πρακτικές προτάσεις για το πώς μπορούν οι άνθρωποι να το αντιμετωπίσουν.

Προτείνουμε τη διεξαγωγή εκστρατείας ευαισθητοποίησης και όχι τη θέσπιση δεσμευτικής νομοθεσίας ή κώδικα δεοντολογίας σχετικά με το τι επιτρέπεται να λένε οι επηρεαστές γνώμης και τα επαγγελματικά μέσα ενημέρωσης, καθώς η προσέγγιση αυτή μπορεί να εκληφθεί ως λογοκρισία και να προκαλέσει αντιδράσεις και δυσαρέσκεια μεταξύ των ατόμων με αποκλίνουσες απόψεις και της ευρύτερης κοινωνίας. Η έμφαση στην εμπέδωση της εκστρατείας και στην ευαισθητοποίηση θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες να κατανοήσουν τη σημασία του θέματος και να τους παράσχει τα εφόδια που χρειάζονται για να συμβάλουν στην εφαρμογή λύσεων και στην καταπολέμηση του μίσους στη ζωή τους.

#### Προδιαγραφές:

Ομάδες-στόχοι: Στο πλαίσιο της εν λόγω εκστρατείας ευαισθητοποίησης, είναι σημαντικό να προσεγγιστούν ευρύτερα τμήματα της κοινωνίας, ώστε να μεταστραφούν οι απόψεις του κοινού και να διασφαλιστεί ότι οι αλλαγές στην οπτική και τη συμπεριφορά διατηρούνται. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί επίσης ότι οι άνθρωποι που ήδη ενστερνίζονται αξίες που συμβάλλουν στην καταπολέμηση του μίσους εξακολουθούν να ενεργούν με βάση αυτές. Ταυτόχρονα, για να εξασφαλιστεί ότι οι εν λόγω εκστρατείες είναι αποτελεσματικές και έχουν αντίκτυπο, είναι σημαντικό να προσαρμόζονται οι εκστρατείες και τα μηνύματά τους σε διάφορες ομάδες-στόχους, όπως τα θύματα, οι σύμμαχοι των θυμάτων, τα παιδιά, οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι δράστες. Εξηγώντας τους λόγους που κρύβονται πίσω από τα συναισθήματα μίσους, μπορούμε να βοηθήσουμε τα άτομα που ενδέχεται να προβούν σε ρητορική μίσους ή σε συμπεριφορά που υποκινείται από μίσος να κατανοήσουν τόσο τα κίνητρά τους όσο και τον αντίκτυπο των ενεργειών τους. Οι εκστρατείες θα πρέπει να πραγματοποιούνται και σε γλώσσες τρίτων χωρών, ώστε να προσεγγιστούν άτομα που δεν μιλούν τη γλώσσα του κράτους στο οποίο κατοικούν.

Διάυλοι: Θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένα ευρύ φάσμα διαύλων για την εκπαίδευση του πληθυσμού σχετικά με το τι είναι η απαγορευμένη και επιζήμια ρητορική μίσους και με το ποιες συμπεριφορές ενθαρρύνονται, καθώς και σχετικά με τις διάφορες πρωτοβουλίες και τα μέτρα που εφαρμόζονται ήδη στην ΕΕ. Εκτός από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα τηλεοπτικά κανάλια και τις κινηματογραφικές παραγωγές, στο πλαίσιο της εκστρατείας θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ευρύ φάσμα δημιουργικών, ασυνήθιστων και ελκυστικών μέσων εκτός διαδικτύου, μεταξύ των οποίων πινακίδες, διάφορες εφημερίδες, εξειδικευμένες δημοσιεύσεις για το θέμα (δυνητικά δωρεάν), φορητά, ραδιοφωνικά προγράμματα, οθόνες στο μετρό / στις δημόσιες συγκοινωνίες, φυλλάδια σε σουπερμάρκετ, εφημερίδες, αποδείξεις αγορών (όπως συνέβη σε αυστριακή εκστρατεία που επικεντρώνεται στη βία κατά των γυναικών) και παρόμοια μέτρα. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να μεταδοθεί δωρεάν σε ολόκληρη την ΕΕ ταινία σχετική με το θέμα. Άλλη σημαντική προσέγγιση είναι η εξασφάλιση της συμμετοχής επηρεαστών γνώμης στις εκστρατείες ευαισθητοποίησης, όπως ηθοποιών, τραγουδιστών και ατόμων που δραστηριοποιούνται στα μέσα ενημέρωσης, ώστε να προσεγγιστούν οι νεότερες γενιές και άλλα ακροατήρια με τη χρήση των κατάλληλων για αυτά μορφών επικοινωνίας. Επιπλέον, ενθαρρύνεται η συνεργασία με επηρεαστές γνώμης, οι οποίοι έχουν υπάρξει οι ίδιοι θύματα ρητορικής ή πράξεων μίσους κατά τη σύνταξη και τη διάδοση των εν λόγω μηνυμάτων.

Περιεχόμενο: Για να διασφαλιστεί ο κατάλληλος σχεδιασμός των εκστρατειών, στην κατάρτιση του περιεχομένου θα πρέπει να συμμετέχουν επαγγελματίες από διάφορους τομείς (διαφήμιση, ψυχολογία, ομάδες θυμάτων κ.λπ.) καθώς και μια ποικιλόμορφη ομάδα εστίασης, στην οποία θα συμμετέχουν άτομα από τις διάφορες ομάδες-στόχους που επιδιώκεται να προσεγγιστούν στο πλαίσιο της εκστρατείας (θύματα, επηρεαστές γνώμης, νέοι κ.λπ.). Οι εκστρατείες θα πρέπει να προσαρμόζονται στην αντιμετώπιση διαφόρων ειδών μίσους, όπως του μίσους κατά των μειονοτήτων, των μεταναστών, των ατόμων με αναπηρία, των μελών της ΛΟΑΤΚΙ + κοινότητας, των Ρομά και των Εβραίων. Οι εκστρατείες πρέπει επίσης να προσαρμόζονται στην κατάσταση που επικρατεί στις διάφορες χώρες της ΕΕ και να βασίζονται σε υφιστάμενες πρωτοβουλίες και υφιστάμενα μέτρα. Επιπλέον, θα πρέπει να επικεντρώνονται σε θετικά μηνύματα για την προώθηση μιας ΕΕ χωρίς μίσους και να παρέχουν ενημέρωση σχετικά με τα μέτρα και τις πρωτοβουλίες κατά του μίσους που εφαρμόζονται ήδη και έχουν αποτέλεσμα. Θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται περισσότερες αναφορές σχετικά με τις δραστηριότητες, τις συζητήσεις και τις πρωτοβουλίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ στα εθνικά ειδησεογραφικά δελτία.

Προσέγγιση: Τα μηνύματα της εν λόγω εκστρατείας θα πρέπει να συνταχθούν με ελκυστικό τρόπο και να διαθέτουν χιουμοριστική διάθεση για να μπορέσουν να προσεγγίσουν πραγματικά και να αλλάξουν την οπτική των ατόμων (σε αντίθεση με τον τρόπο με τον οποίο οι περισσότεροι πολίτες αντιλαμβάνονται τις περισσότερες εκστρατείες της ΕΕ). Η εκστρατεία θα πρέπει επίσης να έχει ως κύριο στόχο την πιο άμεση συμμετοχή των πολιτών. Για παράδειγμα, η ΕΕ θα μπορούσε να διοργανώσει δημόσιους διαγωνισμούς ή βραβεία όπου θα συμμετάσχουν οι πολίτες υποβάλλοντας προτάσεις οι οποίες θα ληφθούν υπόψη στον σχεδιασμό δημιουργικών και αποτελεσματικών εκστρατειών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εκστρατείας θα πρέπει να ενθαρρυνθεί ο εθελοντισμός και η συμμετοχή των πολιτών στη δημόσια ζωή. Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, όπως ατόμων που έχουν τη δύναμη να μοιραστούν τις προσωπικές τους ιστορίες και μεγάλων εταιρειών ή μέσων ενημέρωσης σε εθελοντική βάση. Για παράδειγμα, τα διευθυντικά στελέχη εταιρειών θα μπορούσαν να συνεργάζονται με ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και να φέρνουν σε επαφή τα θύματα μεταξύ τους. Πρέπει να

εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι άνθρωποι και οικονομικοί πόροι για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Κεντρικό σημείο των εκστρατειών θα μπορούσε, επίσης, να είναι η ευαισθητοποίηση των αθλητών και του κοινού στον τομέα του αθλητισμού με τη συμμετοχή συλλόγων, μέσων ενημέρωσης και πολιτικών για την αντιμετώπιση του ζητήματος της ρητορικής μίσους. Ενθαρρύνουμε τη χρήση πιο δημιουργικών, χιουμοριστικών και ελκυστικών προσεγγίσεων. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί εκστρατεία με το λογότυπο «ζυμαρικά κατά του μίσους» με την τοποθέτηση κωδικού QR ο οποίος να οδηγεί σε πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβουλία σε συσκευασίες ζυμαρικών ή άλλων τροφίμων (εναλλακτικά σε συσκευασία χαρτιού τουαλέτας), ανάλογα με τα δημοφιλέστερα προϊόντα σε κάθε κράτος μέλος.

## Σύσταση 6: Η διαφήμιση συνδράμει στην καταπολέμηση του μίσους

Προτείνουμε να εξεταστεί η ακόλουθη επικοινωνιακή στρατηγική για την αντιμετώπιση του μίσους:

- σύντομα γραπτά μηνύματα, τα οποία οι πολίτες θα μπορούσαν να επιλέξουν να λαμβάνουν οικειοθελώς, σχετικά με τη συμπεριληπτικότητα για όλους τους πολίτες (π.χ. λήψη σε εβδομαδιαία/μηνιαία βάση)
- αφίσες σε στάσεις λεωφορείων που θα προωθούν τη συμπεριληπτικότητα
- μηνύματα σε μεγάλες διαφημιστικές πινακίδες για όσους έχουν κουραστεί από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για παράδειγμα χρήση των εκλογικών διαφημιστικών πινακίδων της ΕΕ για να αναρτηθούν μηνύματα με θετικό τόνο κατά της ρητορικής μίσους
- προβολή διαφημίσεων Google για την αντιμετώπιση του μίσους, με συναίνεση του χρήστη
- δημιουργία emoji και meme (μιμείδια) για μηνύματα κατά του μίσους
- πρόσθεση μηνυμάτων με θετικό τόνο σε υφιστάμενα επίσημα μηνύματα (όπως τα κυβερνητικά έγγραφα)
- προβολή βίντεο ευαισθητοποίησης στην τηλεόραση ή στους κινηματογράφους πριν από την προβολή μιας ταινίας (με έμφαση στη θετική ενίσχυση όταν είναι δυνατόν)
- χρήση των τελετών έναρξης αθλητικών εκδηλώσεων (όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες ή το Παγκόσμιο Κύπελλο) για τη διάδοση μηνυμάτων ευαισθητοποίησης, π.χ. το βίντεο της βασίλισσας του Ηνωμένου Βασιλείου μαζί με το αρκουδάκι Paddington στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου, το οποίο συνιστά θετικό και συγκινητικό περιεχόμενο
- προβολή βίντεο μεγαλύτερης διάρκειας σε αθλητικές εκδηλώσεις με δέλεαρ τη συμμετοχή σχετικού παίκτη στο βίντεο (π.χ. ποδοσφαιριστής σε ποδοσφαιρικούς αγώνες)
- εκστρατείες με δημοφιλή άτομα / επηρεαστές γνώμης (όπως η Pommelien στο Βέλγιο), με σκοπό την ευαισθητοποίηση σε θέματα μίσους.

### Αιτιολόγηση:

Η παρούσα σύσταση θα οδηγήσει σε:

- υγιέστερο και ασφαλέστερο περιβάλλον στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σε ένα διαφορετικό είδος μέσων κοινωνικής δικτύωσης και σε πιο διαπροσωπικό περιβάλλον σε αυτά
- πιο υγιή, πιο συνειδητοποιημένη και πιο ευτυχημένη κοινωνία
- μια καλύτερη Ευρώπη με λιγότερη πόλωση
- μια κατάσταση που αποτρέπει την κλιμάκωση και θέτει τα πράγματα σε πλαίσιο.



## Σύσταση 7: Δημιουργία πανευρωπαϊκής πλατφόρμας για τον συνδυασμό πληροφοριών, πόρων, μέτρων και συστημάτων υποστήριξης σχετικά με το μίσος

Προτείνουμε τη δημιουργία πλατφόρμας υπό τη διαχείριση της ΕΕ, η οποία θα είναι εύκολη στην πλοήγησή της και θα διατίθεται δωρεάν και στην οποία θα παρέχεται πρόσβαση σε ενημερωτικό υλικό, όπως ορισμοί, άρθρα, βίντεο και άλλες πρωτοβουλίες οργανισμών που επικεντρώνονται στην καταπολέμηση του μίσους. Το ύφος και η δομή της πλατφόρμας θα πρέπει να είναι φιλικά προς τον χρήστη. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να περιέχει μια ενότητα που θα απευθύνεται στους νέους με πληροφορίες σχετικά με ζητήματα που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν στην καθημερινότητά τους και με πρακτικές συμβουλές. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στα μέτρα που έχουν βοηθήσει επιτυχώς τα θύματα και σε πρακτικές συμβουλές για άτομα από όλα τα τμήματα της κοινωνίας σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να στηρίξουν αποτελεσματικά τα θύματα, ιδίως σε καθημερινές καταστάσεις όπου ενδέχεται να γίνουν μάρτυρες συμπεριφοράς μίσους. Οι άνθρωποι θα πρέπει, επίσης, να μπορούν να συνδέονται με άλλους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν παρόμοια ζητήματα και να τους παρέχουν στήριξη. Επιπλέον, στην πλατφόρμα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν ο ορισμός του προβλήματος, οι συστάσεις και όλο το σχετικό υλικό από την ομάδα Ευρωπαίων πολιτών για την αντιμετώπιση του μίσους στην κοινωνία.

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να βοηθά τους χρήστες να αλληλεπιδρούν με την πλατφόρμα με πιο φυσικό τρόπο και να εντοπίζουν περιεχόμενο που τους αφορά, π.χ. να παρέχει καθοδήγηση και συστάσεις για τα θύματα και τους συμμάχους και να τους παραπέμπει στους κατάλληλους διαύλους και οργανισμούς για υποστήριξη. Επιπλέον, η πλατφόρμα θα μπορούσε να περιλαμβάνει ορισμένες επιλογές ώστε οι χρήστες να υποβάλλουν συγκεκριμένες παρατηρήσεις σχετικά με τους πόρους που είναι χρήσιμοι και τον τρόπο με τον οποίο η πλατφόρμα θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω.

Επιπλέον, ο εν λόγω ιστότοπος θα πρέπει επίσης να ενθαρρύνει, να διευκολύνει και να ενδυναμώνει τους πολίτες ώστε να σκέφτονται με κριτικό πνεύμα τα εν λόγω ζητήματα και όχι να είναι υπερβολικά περιοριστικός ή υπεροπτικός, στοιχείο που θα μπορούσε να απομακρύνει τους χρήστες. Αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους δράστες ή τα άτομα που είναι πιο ανοικτά απέναντι στη ρητορική και τα μηνύματα μίσους, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η κριτική σκέψη και η συλλογή γνώσεων. Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη και έλεγχος για τη διασφάλιση της ελευθερίας της έκφρασης, τη διευκόλυνση των εποικοδομητικών συζητήσεων, την άσκηση ελέγχου του περιεχομένου και την πρόληψη της κλιμάκωσης.

Οι μεγάλες εταιρείες μέσω κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσαν να συνδράμουν με τη δημιουργία μιας λειτουργίας με την οποία οι χρήστες θα παραπέμπονται στην πλατφόρμα για να βρουν υποστήριξη, εάν πιστεύουν ότι ορισμένες αναρτήσεις ενδέχεται να έχουν περιεχόμενο μίσους. Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν προγράμματα παραπομπής ή συστήματα επιβράβευσης που θα συνδέονται με τον ιστότοπο, τα οποία θα πρέπει να σχεδιαστούν με δημιουργικό και ελκυστικό τρόπο ώστε να προσελκύσουν διάφορα τμήματα του πληθυσμού.

### Αιτιολόγηση:

Στόχος της παρούσας σύστασης δεν είναι η δημιουργία μιας πλατφόρμας που αντικαθιστά παρόμοιους πόρους, αλλά η δημιουργία μιας βάσης δεδομένων με χρήσιμους πόρους.

Ως εκ τούτου, η πλατφόρμα θα πρέπει να διασυνδεθεί με άλλους υφιστάμενους ιστότοπους και πόρους για το μίσος και διαύλους στήριξης για τα θύματα μίσους, και ιδίως για τις ευάλωτες ομάδες, ώστε η χρήση της να καταστεί όσο το δυνατόν πιο εύκολη και χρήσιμη. Ένας άλλος στόχος της πλατφόρμας είναι η ευαισθητοποίηση και η προώθηση της συνειδητής ενασχόλησης με τους σχετικούς πόρους. Παρότι υπάρχουν πολλές διαφορετικές πρωτοβουλίες, πόροι και εκστρατείες, οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν πού να βρουν όλες αυτές τις πληροφορίες και τη σχετική βοήθεια. Η ύπαρξη μίας κεντρικής πλατφόρμας από την οποία οι πολίτες θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε όλες αυτές τις πληροφορίες θα μπορούσε να διευκολύνει αυτήν την πτυχή. Θα μπορούσε επίσης να διοργανωθεί εκστρατεία ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο του ιστότοπου.

Στο πλαίσιο της πλατφόρμας, η επικοινωνία μεταξύ προσώπων (π.χ. μέσω λειτουργίας διαδικτυακής συνομιλίας) θα μπορούσε να βοηθήσει τους ανθρώπους να κατανοήσουν συναισθήματα, διαφορετικές εμπειρίες και εμπόδια σε πραγματικό χρόνο από την άποψη του σπιτιού τους. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε επίσης να δοθεί η δυνατότητα στα θύματα να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να προσεγγίσουν κάποιον που μπορεί να τα βοηθήσει να αισθανθούν καλύτερα και έτσι να μετριαστεί το ψυχολογικό βάρος τους.

Μία πρόκληση σχετικά με την εν λόγω πλατφόρμα είναι ότι ενδέχεται να είναι δύσκολο να υλοποιηθεί και να διασφαλιστεί ότι η δομή του ιστότοπου είναι εύκολα κατανοητή, προσβάσιμη και εύχρηστη για τους πολίτες. Ομοίως, θα είναι δύσκολο ο ιστότοπος να είναι αρκετά ενδιαφέρων ώστε πολλοί πολίτες της ΕΕ να τον επισκέπτονται οικειοθελώς. Επιπλέον, μολονότι η ομάδα έχει επίγνωση των προκλήσεων που συνεπάγεται η δημιουργία ενός τέτοιου ιστότοπου σε όλες τις απαιτούμενες γλώσσες, πιστεύουμε ότι η υλοποίησή του θα άξιζε τον κόπο. Η παροχή, στο πλαίσιο του ιστότοπου, της δυνατότητας στα άτομα να μοιράζονται προσωπικές ιστορίες θυμάτων θα εντείνει τη συναισθηματική σύνδεση των χρηστών και θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα του ιστότοπου. Το μίσος είναι ένα φαινόμενο που προηγείται της ύπαρξης του διαδικτύου, μολονότι ενδέχεται να έχει επιδεινωθεί από το διαδίκτυο, και δεν θα αντιμετωπιστεί εύκολα μόνο από μία πλατφόρμα. Ωστόσο, η ομάδα πιστεύει ότι η πλατφόρμα θα μπορούσε να αποτελέσει έναν αποτελεσματικό τρόπο για να αυξηθούν η ευαισθητοποίηση και οι γνώσεις σχετικά με τη διασπορά του μίσους, αλλά και για να εξοπλιστούν τα άτομα με τα κατάλληλα εφόδια ώστε να μειώσουν και να αντιμετωπίσουν το μίσος που βιώνουν τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου.



## Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης και της πολιτικής — Συστάσεις 8 έως 10

### Σύσταση 8: Σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εμπιστοσύνης

Προτείνουμε τη σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εμπιστοσύνης η οποία θα καταρτίσει κώδικα δεοντολογίας για τους βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και θα παρακολουθεί τη ρητορική μίσους και την παραπληροφόρηση. Η επιτροπή εμπιστοσύνης θα πρέπει να απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες από διάφορους κλάδους (για παράδειγμα πολίτες, εμπειρογνώμονες του νομικού κλάδου, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, μέλη ΜΚΟ και πολιτικούς εμπειρογνώμονες) και να εποπτεύεται από τους πολίτες. Για να εξασφαλιστεί ευρεία εκπροσώπηση, οι πολίτες επιλέγονται τυχαία — με την επιβολή κριτηρίων που θα ενισχύσουν την εκπροσώπηση των ευάλωτων ομάδων στην κοινωνία. Μετά τη σύστασή της, η επιτροπή θα συζητήσει και θα αποφασίσει σχετικά με κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος θα ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους και τις αρχές. Ο κώδικας δεοντολογίας είναι προσαρμόσιμος. Η επιτροπή εμπιστοσύνης θα χρησιμοποιεί τον κώδικα δεοντολογίας για να συλλέγει δεδομένα, να παρακολουθεί την εφαρμογή του και να αναπτύσσει περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους. Η επιτροπή εμπιστοσύνης θα διαθέτει, επίσης, επίσημο σημείο επαφής με άλλους πολίτες της ΕΕ για την καταγγελία παραβάσεων και ρητορικής μίσους από πολιτικούς. Τα μέλη θα εναλλάσσονται για να διασφαλίζεται η πολυφωνία στο εσωτερικό της επιτροπής. Η επιτροπή εμπιστοσύνης θα επιβάλει αυστηρούς κανόνες για την προσχώρηση νέων μελών, ώστε να αποτραπεί η συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ των μελών της και, κατ' επέκταση, για να διατηρηθεί η ακεραιότητά της.

#### Αιτιολόγηση:

Η σύσταση επιτροπής εμπιστοσύνης, η οποία επιβλέπει, παρακολουθεί και αναπτύσσει την εφαρμογή ενός κώδικα δεοντολογίας κατά της ρητορικής μίσους, είναι απαραίτητη για την προστασία των ατόμων και των κοινοτήτων από τις επιβλαβείς επιπτώσεις της ρητορικής μίσους, ιδίως της ρητορικής μίσους που προέρχεται από δημόσιους υπαλλήλους και αρχές. Με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος βασίζεται στις εισηγήσεις εμπειρογνομένων του νομικού κλάδου, ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, πολιτών και άλλων, η εν λόγω επιτροπή μπορεί να καθορίσει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές και προσδοκίες για τη συμπεριφορά. Η σύσταση της εν λόγω επιτροπής εμπιστοσύνης είναι ζωτικής σημασίας για την ανάκτηση και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και τους εκπροσώπους. Με την εφαρμογή και την παρακολούθηση ενός κώδικα δεοντολογίας για αξιόπιστη συμπεριφορά, εξασφαλίζεται μεγαλύτερη διαφάνεια. Η επιτροπή ενεργεί ανεξάρτητα, με διαφάνεια και εποπτεύεται από τους πολίτες, καθώς έτσι αυξάνεται η νομιμότητά της. Η επιτροπή πρέπει να διαθέτει μια καλά συγκροτημένη διεπιστημονική ομάδα, η οποία, για να είναι αποτελεσματική, θα εκπροσωπεί διάφορες απόψεις και ευάλωτες ομάδες.

### Σύσταση 9: Αξιοπιστία, γεγονότα και διαφάνεια: επαλήθευση και αποσαφήνιση της χρηματοδότησης της πληροφόρησης

Προτείνουμε τα μέσα ενημέρωσης να έχουν την υποχρέωση να συνεργάζονται με ανεξάρτητους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων, να είναι διαφανή όσον αφορά τις πηγές χρηματοδότησής τους, να ενθαρρύνουν τους πολίτες να επαληθεύουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν και να περιορίζουν την πολιτική επιρροή του κοινού των μέσων ενημέρωσης, με τους εξής τρόπους:

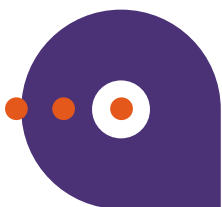
- θέσπιση αυστηρών πρωτοκόλλων για την επαλήθευση και την πιστοποίηση των πληροφοριών για άτομα, ενώσεις και εταιρείες που έχουν εμπορικό σκοπό και/ή χρησιμοποιούν δημόσιους πόρους (π.χ. για τη δημοσιοποίηση του νομικού καθεστώτος τους)
- εξασφάλιση της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης για μεγαλύτερη διαφοροποίηση των πηγών, δημοσίευση της χρηματοδότησης μελετών πιστοποίησης και των δικαιούχων της διάδοσης πληροφοριών
- δρομολόγηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με τη σημασία της επαλήθευσης των πληροφοριών
- περιορισμός του αριθμού των μέσων ενημέρωσης που μπορεί να κατέχει ένα πρόσωπο ή μια εταιρεία (ραδιόφωνο, τηλεόραση, πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, εφημερίδες κ.λπ.)

εύκολη πρόσβαση του κοινού σε ένα εργαλείο τύπου «Μαύρο Κουτί»\*, του οποίου η χρήση θα είναι υποχρεωτική για άτομα ή εταιρείες που έχουν εμπορικό σκοπό ή χρηματοδοτούνται από τρίτους: τα εν λόγω άτομα ή εταιρείες θα τιμωρούνται ανάλογα με τον συνολικό κύκλο εργασιών τους σε περίπτωση εθελούσιας διάδοσης ψευδών ειδήσεων / ρητορικής μίσους.

#### Αιτιολόγηση:

Η διασπορά της παραπληροφόρησης τροφοδοτεί τον διχασμό και το μίσος στην κοινωνία. Οι παρανοήσεις και η χειραγώγηση μπορούν να μειωθούν με τη διασφάλιση ότι οι πληροφορίες επαληθεύονται από ανεξάρτητους φορείς και με τη χρηματοδότηση ανεξάρτητων μέσων ενημέρωσης. Η διαφάνεια όσον αφορά τις πηγές χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης που επωφελούνται από τη διάδοση πληροφοριών ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού σε αυτά. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να ενθαρρυνθούν οι πολίτες να υιοθετήσουν πιο διερευνητική και κριτική στάση απέναντι στις πληροφορίες που λαμβάνουν, ώστε η κοινωνία να είναι πιο ενημερωμένη και ανθεκτική απέναντι στην παραπληροφόρηση. Οι εν λόγω προσεγγίσεις συμβάλλουν στην προώθηση μιας πιο ενωμένης κοινωνίας και διασφαλίζουν την πολυφωνία στον χώρο των μέσων ενημέρωσης.

\* «Μαύρο Κουτί» κατά *Mediapart* στη Γαλλία: διαφάνεια των πηγών, της διαδικασίας επαλήθευσης, της μεθοδολογίας έρευνας, των πλαισίων και των ορίων, της ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης και της χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης.



## Σύσταση 10: Η Ευρώπη σε συναντά: συμμετοχικά μέσα ενημέρωσης για τους πολίτες

Προτείνουμε τη διεύρυνση της συμμετοχής των πολιτών για τη νομιμοποίηση του περιεχομένου των μέσων ενημέρωσης και την προώθηση κοινής νοοτροπίας αμοιβαιότητας και σεβασμού που εξαλείφει το μίσος. Η συμμετοχή αυτή θα βασίζεται σε τρεις αλληλοσυμπληρούμενους διαύλους, και συγκεκριμένα:

σε ένα συμμετοχικό μέσο ενημέρωσης στο οποίο οι πολίτες συμβάλλουν στις συντακτικές επιλογές. Το σύστημα αυτό θα βασίζεται σε υφιστάμενα δίκτυα και εταιρείες, τόσο δημόσιου όσο και ιδιωτικού χαρακτήρα, στα οποία θα δοθούν κίνητρα για τη δημοσίευση πληροφοριών υψηλής ποιότητας μέσω νέων πόρων. Οι τοπικοί δίαυλοι θα αξιοποιηθούν ιδιαίτερα, καθώς είναι οι πλησιέστεροι στους πολίτες, όπως και οι ομάδες πολιτών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο ώστε να γίνουν κατανοητές οι προτεραιότητές τους στους εν λόγω τομείς:

σε ένα φόρουμ για συζητήσεις με τη μορφή διαύλου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το οποίο θα διαθέτει ελκυστική και φιλική προς τον χρήστη εφαρμογή που θα προστατεύεται από κανόνες διαφάνειας:

σε ένα διαδικτυακό, συνεργατικό αποθετήριο στο οποίο αποθηκεύονται ποιοτικές ειδήσεις και συζητήσεις, ώστε οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να οικοδομήσουν κοινή ιστορία για την εκπαίδευση των νέων και για την πρόοδο σε βασικά θέματα για το μέλλον της ΕΕ.

Το σύστημα αυτό θα εκφράζει τις αξίες της ΕΕ κατά της ρητορικής μίσους, οι οποίες θα οριστούν προηγουμένως στο πλαίσιο ενός κοινού χάρτη. Ένα όργανο με καθήκοντα διαμεσολαβητή και μια επιτροπή δεοντολογίας θα φιλτράρουν το περιεχόμενο ώστε να διασφαλίζεται η ευθυγράμμισή του με τις εν λόγω αξίες: πρέπει επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα χρήσης της ΤΝ. Τέλος, η εφαρμογή του εν λόγω συστήματος θα παρακολουθείται από ειδική επιτροπή πολιτών, η οποία θα διασφαλίζει ότι οι συντακτικές επιλογές δεν επιβάλλονται από οικονομικά ή ιδεολογικά συμφέροντα.

### Αιτιολόγηση:

Η παρούσα σύσταση είναι σημαντική, καθώς συμπεριλαμβάνει άμεσα τους πολίτες και έτσι νομιμοποιεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μέσω της άμεσης δημοκρατίας. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί η δυνατότητα στους πολίτες να βρίσκουν πληροφορίες για ό,τι επιθυμούν χωρίς να επηρεάζονται σε πολιτικό επίπεδο, για παράδειγμα ώστε να συμφωνήσουν με την πολιτική της εθνικής τους κυβέρνησης. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στους νέους, καθώς το εν λόγω σύστημα μέσων ενημέρωσης λαμβάνει υπόψη επίσης μέσα επικοινωνίας που βρίσκονται πιο κοντά σε αυτούς από τα παραδοσιακά τηλεοπτικά κανάλια. Ομοίως, μπορεί να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των παιδιών μέσω προσαρμοσμένου σε αυτά περιεχομένου, όπως εκπαιδευτικά μαθήματα ή παιχνίδια, ανάλογα με την ηλικία τους. Πιστεύουμε ότι το σύστημα αυτό είναι σημαντικό για την πλήρη εξαίλεψη της παραπληροφόρησης και της ρητορικής μίσους, καθώς θα είναι μια πλατφόρμα μέσων ενημέρωσης που δεν μεταφέρει μηνύματα μίσους. Δεδομένου ότι γνωρίζουμε ότι υπάρχει κίνδυνος τα άτομα να μην χρησιμοποιούν το εν λόγω σύστημα, θα πρέπει να διασφαλίσουμε ότι θα είναι ελκυστικό και ενδιαφέρον, επενδύοντας επαρκή κεφάλαια σε αυτό.

## Ψηφιακός κόσμος και τεχνολογία — Συστάσεις 11 έως 14

### Σύσταση 11: Άνοιξε τα μάτια σου: προώθηση διαφορετικών απόψεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης στο διαδίκτυο, προτείνουμε να δοθεί εντολή στις πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης να διαφοροποιούν το περιεχόμενο που εμφανίζεται στους χρήστες. Οι αλγόριθμοι δημιουργούν συχνά θαλάμους αντίκλισης, προωθώντας μεροληπτικό περιεχόμενο, με αποτέλεσμα οι χρήστες να λαμβάνουν μονομερή ενημέρωση. Με την προσαρμογή των αλγόριθμων ώστε να παρουσιάζουν ένα ευρύτερο φάσμα απόψεων, μπορεί να αποτραπεί η κυριαρχία οποιασδήποτε μεμονωμένης άποψης και να προωθηθεί η πιο ισορροπημένη κατανόηση των θεμάτων.

Πώς; Η προτεινόμενη λύση διασφαλίζει ότι, όταν οι χρήστες βλέπουν εξτρεμιστικό περιεχόμενο, ο αλγόριθμος θα εμφανίζει στη συνέχεια περιεχόμενο από αντίθετες απόψεις. Η προσέγγιση αυτή ενθαρρύνει τους χρήστες να βλέπουν πιο διαφοροποιημένο και ολοκληρωμένο αφήγημα, με αποτέλεσμα να καταρρίπτονται αποτελεσματικά από οι παρωπίδες περιεχομένου που τους απομονώνουν επί του παρόντος.

Η εν λόγω στρατηγική όχι μόνο μειώνει τον κίνδυνο ριζοσπαστικοποίησης, αλλά προωθεί επίσης την κριτική σκέψη και την ενσυναίσθηση, καθώς εκθέτει τους χρήστες σε διαφορετικές απόψεις. Η υλοποίηση της εν λόγω αλλαγής θα καταστήσει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έναν χώρο με καλύτερη ενημέρωση και ισορροπία που θα συμβάλει στη δημιουργία ενός υγιέστερου διαδικτυακού περιβάλλοντος για όλους.

### Αιτιολόγηση:

Ενίσχυση της κριτικής σκέψης: Η έκθεση των χρηστών σε διαφορετικές οπτικές προωθεί την κριτική σκέψη και ενθαρρύνει τα άτομα να αξιολογούν διεξοδικότερα τις πληροφορίες με αποτέλεσμα να μειώνεται η επιρροειά τους σε ριζοσπαστικές ιδεολογίες.

Μείωση της πόλωσης: Η εν λόγω προσέγγιση μπορεί να μειώσει την κοινωνική πόλωση και να προωθήσει τον διάλογο και την κατανόηση μεταξύ των διαφόρων ομάδων, καθώς διαλύει τους θαλάμους αντίκλισης.

Ενημερωμένο κοινό: Η πιο ισορροπημένη έκθεση σε πληροφορίες διασφαλίζει την καλύτερη ενημέρωση του κοινού σχετικά με διάφορα ζητήματα, με αποτέλεσμα πιο διαφοροποιημένες συζητήσεις και πιο μελετημένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Βελτίωση της ψυχικής υγείας: Η κατανάλωση ποικίλου περιεχομένου μπορεί να μειώσει την ανησυχία και το άγχος που συνδέονται με την κατανάλωση επαναλαμβανόμενων και δυνητικά εμπερηστικών πληροφοριών.

Ενίσχυση της δημοκρατίας: Μια κοινωνία που εκτίθεται σε ποικίλες απόψεις είναι καλύτερα εξοπλισμένη για να συμμετέχει σε δημοκρατικές διαδικασίες, με αποτέλεσμα την προώθηση υγιέστερης και ανθεκτικότερης δημοκρατίας.

Η εφαρμογή της παρούσας σύστασης θα καταστήσει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μια πλατφόρμα εκπαίδευσης και εποικοδομητικού διαλόγου, η οποία θα οδηγήσει τελικά σε μια πιο ενημερωμένη, συνεκτική κοινωνία, με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση.

## Σύσταση 12: Αντιμετώπιση της ανωνυμίας στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση του μίσους

Προτείνουμε τη ρύθμιση της ανωνυμίας στο διαδίκτυο, ώστε οι δράστες πράξεων ρητορικής μίσους να εντοπίζονται καλύτερα, να διερευνώνται από τις αρμόδιες αρχές και να λογοδοτούν για τις πράξεις τους.

Για τους λόγους αυτούς προτείνουμε:

η ΕΕ και τα κράτη μέλη να επιβάλουν την εφαρμογή των υφιστάμενων και μελλοντικών κανονισμών και νομοθετικών πράξεων·

- να δημιουργηθεί ένα σύστημα επαλήθευσης της ταυτότητας σε κάθε κράτος μέλος, στο οποίο θα συλλέγονται οι ελάχιστες απαραίτητες πληροφορίες για την ταυτοποίηση ενός προσώπου μέσω πύλης που θα διαχειρίζεται η κυβέρνηση. Η εφαρμογή του εν λόγω συστήματος θα πρέπει να εναρμονιστεί σταδιακά σε επίπεδο κρατών μελών της ΕΕ·
- να απαιτηθεί καλύτερη συνεργασία μεταξύ των σημαντικότερων πλατφορμών μέσω κοινωνικής δικτύωσης και των ευρωπαϊκών και εθνικών αρχών για την εφαρμογή των υφιστάμενων και μελλοντικών νομοθετικών πράξεων και τη χρήση του συστήματος επαλήθευσης ταυτότητας·
- να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των χρηστών του διαδικτύου σχετικά με τις ευθύνες τους κατά την ανάρτηση περιεχομένου μέσω ενός νέου ευρωπαϊκού χάρτη δεοντολογίας, ο οποίος θα εφαρμοστεί στις σημαντικότερες πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και μέσω δημόσιων φορέων, σχολείων και κοινοτικών ομάδων.

### Αιτιολόγηση:

Η παρούσα σύσταση είναι σημαντική διότι παρατηρείται δραματική αύξηση της ρητορικής μίσους, ιδίως στο διαδίκτυο. Η ρύθμιση της ανωνυμίας θα διευκολύνει την αναγνώριση των δραστών πράξεων μίσους στο διαδίκτυο και τη λογοδοσία τους.

Ωστόσο, η ανωνυμία πρέπει να προστατεύεται με βάση τις τρέχουσες αντιλήψεις για την ελευθερία του λόγου, ώστε να διασφαλίζεται η ελεύθερη ανταλλαγή απόψεων στο διαδίκτυο.

## Σύσταση 13: Ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο

Προτείνουμε την καθιέρωση ευρωπαϊκής κάρτας ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο για παιδιά ηλικίας 8 ετών και άνω. Η κάρτα αυτή θα είναι επίσης διαθέσιμη, σε προσαρμοσμένη έκδοση, σε μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Με τη χρήση της εν λόγω κάρτας, τα παιδιά θα αποκτήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για την ανεξάρτητη και ασφαλή πλοήγησή τους στο διαδίκτυο και την αντιμετώπιση περιεχομένου μίσους στο διαδίκτυο. Μέσω προγράμματος κατάρτισης που θα διεξάγεται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στα σχολεία, τα παιδιά θα μαθαίνουν με τρόπο κατάλληλο για την ηλικία τους, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Πώς μπορώ να αναγνωρίσω και να αντιδράσω σε περιεχόμενο μίσους;
- Τι πρέπει να προσέχω ώστε να αποφύγω τη διασπορά περιεχομένου μίσους (εν αγνοία μου);
- Σε ποιον μπορώ να απευθυνθώ εάν γίνω θύμα πράξεων μίσους;

- Ποια είναι τα όρια της ιδιωτικότητας;

Η κατάρτιση θα πρέπει να είναι διασκεδαστική και προσαρμοσμένη στην κάθε ηλικία. Οι εκπαιδευτές (οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ΜΚΟ κ.λπ.) θα πρέπει να υποστηρίζονται από κατάλληλη και αναγκαία χρηματοδότηση, η οποία θα προέρχεται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη. Κοινά πρότυπα ορολογίας θα πρέπει επίσης να παρασχεθούν στους εκπαιδευτές. Μόλις τα παιδιά ολοκληρώνουν την κατάρτιση, θα λαμβάνουν την ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο. Σε εθνικό επίπεδο, οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να συμμετέχουν στην προώθηση και την εφαρμογή της κάρτας (λαμβανομένου υπόψη του εθελοντικού χαρακτήρα της), ενώ σε επίπεδο ΕΕ, η προώθηση της ευρωπαϊκής κάρτας ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο θα πρέπει να είναι υποχρεωτική σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί αν η πρόσβαση σε συγκεκριμένο περιεχόμενο στο διαδίκτυο θα μπορούσε να συνδεθεί με την απόκτηση άδειας οδήγησης. Τα παιδιά που έχουν λάβει άδεια οδήγησης θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να δικτυώνονται στο διαδίκτυο με άλλα παιδιά από ολόκληρη την ΕΕ.

### Αιτιολόγηση:

Θεωρούμε ότι η ιδέα αυτή θα είναι αποτελεσματική, διότι ιδίως τα μικρότερα παιδιά θα είναι περήφανα όταν θα λαμβάνουν την ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο (όπως με την άδεια ποδηλάτου). Η κάρτα διευκολύνει επίσης τους γονείς, οι οποίοι συχνά δεν διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να προετοιμάσουν τα παιδιά τους ώστε να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο με ασφάλεια. Οι γονείς μπορούν, επίσης, να θέτουν διάφορους όρους για την απόκτηση της κάρτας (π.χ. πρόσβαση σε συγκεκριμένο διαδικτυακό παιχνίδι). Τέλος, η καθιέρωση της ευρωπαϊκής κάρτας ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο εξασφαλίζει διαπολιτισμικές ανταλλαγές χαμηλού ορίου μεταξύ των παιδιών στην Ευρώπη, το οποίο με τη σειρά του προωθεί την ανεκτικότητα και την ενσυναίσθηση.

## Σύσταση 14: Έλεγχος μέσω της ΤΝ: προστασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τη ρητορική μίσους

Προτείνουμε την ανάπτυξη ενός εργαλείου ΤΝ για τον εντοπισμό της παράνομης ρητορικής μίσους στις πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τα πρότυπα της ΕΕ. Το εν λόγω εργαλείο θα λειτουργεί ως εξής:

Εντοπισμός και επισήμανση:

- εντοπισμός περιπτώσεων ρητορικής μίσους με βάση τον ορισμό της ΕΕ για την παράνομη ρητορική μίσους·
- επισήμανση αναρτήσεων ως αναρτήσεων που είναι πιθανό να περιέχουν ρητορική μίσους και ενημέρωση του δημιουργού·
- επανεξέταση των επισημασμένων αναρτήσεων από ελεγκτή, ο οποίος είναι άνθρωπος, εντός 24 ωρών·
- δημοσίευση των αναρτήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ελευθερίας του λόγου·
- διαβίβαση των αναρτήσεων που περιέχουν παράνομη ρητορική μίσους στις αρχές για δίωξη και επακόλουθη διαγραφή.

Εντοπισμός πριν από την ανάρτηση:

- εντοπισμός περιπτώσεων ρητορικής μίσους πριν από την ανάρτηση του περιεχομένου·

- ενημέρωση των δημιουργών εάν οι αναρτήσεις τους φαίνεται να περιέχουν παράνομη ρητορική μίσους
- παροχή της δυνατότητας στους δημιουργούς να επανεξετάσουν το περιεχόμενο ή να το αναρτήσουν ούτως ή άλλως
- στην περίπτωση που αυτό αναρτηθεί, το περιεχόμενο παραμένει επισημασμένο έως ότου επανεξεταστεί από άνθρωπο, με προειδοποίηση σχετικά με τη νομιμότητα και τις συνέπειες της ανάρτησης περιεχομένου που περιέχει ρητορική μίσους.
- Η υποχρεωτική εφαρμογή του εν λόγω εργαλείου σε όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην ΕΕ θα ενισχύσει την ασφάλεια στο διαδίκτυο, θα προστατεύσει τις περιθωριοποιημένες κοινότητες και θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς για τη ρητορική μίσους, με αποτέλεσμα την προώθηση ενός ψηφιακού περιβάλλοντος που διέπεται από περισσότερο σεβασμό.

#### Αιτιολόγηση:

Ενισχυμένη προστασία: το εν λόγω εργαλείο TN παρέχει ισχυρή προστασία στις περιθωριοποιημένες ομάδες, με τον εντοπισμό και τον μετριασμό της ρητορικής μίσους προτού αυτή προκαλέσει βλάβη. Ο ταχύς εντοπισμός και η αφαίρεση παράνομου περιεχομένου δημιουργούν ένα ασφαλέστερο διαδικτυακό περιβάλλον.

Αποδοτικότητα και ακρίβεια: ο συνδυασμός του εντοπισμού περιεχομένου με χρήση της TN και της επανεξέτασης του από άνθρωπο διασφαλίζει υψηλό επίπεδο ακρίβειας στον εντοπισμό της ρητορικής μίσους, με παράλληλο σεβασμό της ελευθερίας του λόγου. Η 24ωρη διαδικασία επανεξέτασης εξισορροπεί την ταχύτητα και τη σχολαστικότητα και ελαχιστοποιεί τη διασπορά επιβλαβούς περιεχομένου.

Λογοδοσία: το εργαλείο προωθεί τη λογοδοσία και την ευαισθητοποίηση, καθώς ενημερώνει τους δημιουργούς περιεχομένου σχετικά με την πιθανή ύπαρξη ρητορικής μίσους στις αναρτήσεις τους και τις σχετικές νομικές επιπτώσεις. Οι χρήστες εκπαιδεύονται σχετικά με το τι συνιστά παράνομη ρητορική μίσους, με αποτέλεσμα να ενθαρρύνεται η πιο προσεκτική επικοινωνία που διέπεται από σεβασμό.

Προληπτικά μέτρα: ο εντοπισμός πριν από την ανάρτηση δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να αναθεωρήσουν δυναμικά επιβλαβές περιεχόμενο πριν από την ανάρτησή του. Η εν λόγω προδραστική προσέγγιση συμβάλλει στην πρόληψη της διασποράς της ρητορικής μίσους, μειώνει την ανάγκη για επιβολή κυρώσεων και προωθεί μια νοοτροπία σεβασμού.

Συμμόρφωση με τις κείμενες διατάξεις: η διασφάλιση ότι οι πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης τηρούν τη νομοθεσία της ΕΕ για τη ρητορική μίσους δημιουργεί ένα ενιαίο πρότυπο σε όλον τον ψηφιακό χώρο. Η εν λόγω εναρμόνιση απλοστεύει την επιβολή των διατάξεων και ενισχύει το νομικό πλαίσιο κατά της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.

Θετική κοινωνική αλλαγή: η εφαρμογή του εργαλείου αυτού προωθεί μια κοινωνία με σεβασμό και λιγότερους αποκλεισμούς. Η μείωση της διασποράς της ρητορικής μίσους ενθαρρύνει διαφορετικές φωνές και απόψεις, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η κοινωνική συνοχή και η αμοιβαία κατανόηση.

Συνολικά, το εν λόγω εργαλείο TN αποτελεί σημαντικό βήμα προς ένα ασφαλέστερο διαδικτυακό περιβάλλον που διέπεται από περισσότερο σεβασμό και ευθυγραμμίζει τις ψηφιακές αλληλεπιδράσεις με τις αξίες της συμπεριληπτικότητας και της αξιοπρέπειας.

## Εκπαίδευση — Συστάσεις 15 έως 17

### Σύσταση 15: Διάδοση νοοτροπίας διαλόγου στα σχολεία, με πηγή έμπνευσης τις ομάδες πολιτών

Προτείνουμε τη διοργάνωση μίνι συζητήσεων στο σχολείο, στο πνεύμα μιας «μίνι ομάδας πολιτών», εντός των σχολικών ωρών. Ο αποτελεσματικότερος τρόπος για να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των παιδιών στη συζήτηση (χωρίς να δημιουργηθεί ένα «μάθημα αγωγής του πολίτη») είναι να πλακισωθεί η πρωτοβουλία από ένα ασφαλές περιβάλλον, με την υποστήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας, όπως είναι οι επόπτες, οι βοηθοί και οι εκπαιδευτικοί. Για παράδειγμα, η διοργάνωση συζήτησης σχετικά με τα γεύματα στο κυλικείο, με έμφαση στις διατροφικές συνήθειες των διαφόρων θρησκειών, είναι ένας τρόπος να διεξαχθούν συζητήσεις με βάση συγκεκριμένα θέματα που επηρεάζουν καθημερινά τα παιδιά και παράλληλα να αξιοποιηθεί η εμπειρογνώση ατόμων που εργάζονται στο σχολείο, όπως του προσωπικού του κυλικείου και των μαγεϊρών. Άτομα που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα και δεν συνδέονται αυστηρά με τον εκπαιδευτικό τομέα (π.χ. αστυνομικοί) θα μπορούσαν επίσης να συμμετέχουν στη διαδικασία εξηγώντας το επάγγελμά τους στα παιδιά. Όσον αφορά τα θέματα που θα καλύπτονται στις εν λόγω συζητήσεις, θα πρέπει να ρωτήσουμε απευθείας τα παιδιά ποια είναι τα θέματα τα οποία επιθυμούν να κατανοήσουν βαθύτερα. Τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν οποιοδήποτε θέμα εφόσον είναι κατάλληλο και έχει προσαρμοστεί στο επίπεδό τους. Αποτελεσματικό μέσο για τη διάδοση της εμπειρίας αυτής και της νοοτροπίας διαλόγου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να είναι η αδελφοποίηση μεταξύ σχολείων. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο ανταλλαγών, οι εκπαιδευτικοί σχολείων που συμμετείχαν σε συζήτηση θα μπορούσαν να ταξιδέψουν και να μοιραστούν την εμπειρία και τις απόψεις τους με άλλους εκπαιδευτικούς σχολείων από ευρωπαϊκές χώρες. Τα «αποτελέσματα» των εν λόγω συζητήσεων θα μπορούσαν να τροφοδοτούν την πλατφόρμα των πολιτών για τα παιδιά.



**Αιτιολόγηση:**

Οι νέοι είναι πιο ανοιχτοί και ικανοί να αποδεχθούν διαφορετικές απόψεις, στοιχείο κρίσιμης σημασίας για την καταπολέμηση του μίσους. Ως εκ τούτου, τα παιδιά πρέπει να συνειδητοποιούν στο σχολείο τι είναι η αγωγή του πολίτη και η συμμετοχή στη δημόσια ζωή (από 6 έως 16 ετών). Οι εν λόγω «ομάδες» που θα διοργανώνονται στο σχολείο θα πρέπει να αποτελούν εργαλείο κατάρτισης για τα παιδιά. Η νοοτροπία συμμετοχής και οι δεξιότητες που αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια των εν λόγω συζητήσεων θα τους είναι χρήσιμες σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Τα προγράμματα αδελφοποίησης μεταξύ σχολείων μπορούν να είναι αποτελεσματικά, διότι δεν αλλάζουν πλήρως τα εκπαιδευτικά προγράμματα των κρατών μελών, αλλά εφαρμόζουν μια κοινή πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της κατανόησης μεταξύ των παιδιών στην Ευρώπη.

**Σύσταση 16: Ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και των νέων για την πρόληψη του μίσους**

Ζητείται η εφαρμογή βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων μέτρων για την ενίσχυση των συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνουμε τη βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος στα σχολεία και την προσφορά δραστηριοτήτων όπως το θέατρο, οι τέχνες, η μη βίαιη επικοινωνία και η αγωγή του πολίτη μέσα στο σχολικό περιβάλλον και γύρω από αυτό με σκοπό τη διδασκαλία της κριτικής σκέψης, της ενσυναίσθησης και των συναισθηματικών δεξιοτήτων. Βραχυπρόθεσμα, απαιτούμε την εκπόνηση περισσότερων και καλύτερων ερευνητικών μελετών σχετικά με τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων που προτείνονται για την πρόληψη του μίσους. Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, ζητούμε τον επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων προγραμμάτων όπως το ERASMUS +, το CERV ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ ώστε να στηριχθούν δραστηριότητες που προλαμβάνουν το μίσος εντός των σχολείων και γύρω από αυτά. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ενεργήσει προδραστικά όσον αφορά την επισήμανση των εν λόγω προτεραιοτήτων και την ευρεία κοινοποίησή τους (π.χ. με τη διατύπωση συστάσεων στα κράτη μέλη και τη δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για έργα) και να συνεργαστεί με την UNESCO και το Συμβούλιο της Ευρώπης για τον συγχρονισμό με τα αντίστοιχα προγράμματά τους. Τα σχολεία, οι εκπαιδευτικοί και οι τοπικοί παράγοντες θα μπορούσαν στη συνέχεια να χρησιμοποιήσουν τα εν λόγω κονδύλια για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να διατίθενται δωρεάν για όλους, ώστε να ενισχυθεί η κοινωνική ένταξη. Έπειτα από περίοδο περίπου 5 ετών, απαιτούμε την πραγματοποίηση κατάλληλης αξιολόγησης, τον επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων και τη λήψη απόφασης όσον αφορά τον αντίκτυπο των μέτρων. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να αυξηθεί η ικανότητα της ΕΕ όσον αφορά την πρόληψη του μίσους στα σχολεία.

**Αιτιολόγηση:**

Το υφιστάμενο εκπαιδευτικό σύστημα δεν λαμβάνει αρκετά σοβαρά υπόψη το ζήτημα των συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Τα σχολεία είναι επίσης ένας χώρος όπου εκδηλώνεται το μίσος. Τα παιδιά δεν προετοιμάζονται

επαρκώς ώστε να γίνουν ενήλικες που έχουν επίγνωση των συναισθημάτων τους. Τα σχολεία είναι το μέρος στο οποίο πηγαίνουν όλα τα παιδιά και μπορούν να μάθουν τρόπους για να ζουν μαζί. Η δημιουργία καλής μαθησιακής ατμόσφαιρας είναι ο καλύτερος τρόπος για την πρόληψη του μίσους. Το να μαθαίνει το παιδί να γνωρίζει τον εαυτό του και τους άλλους αυξάνει την ικανότητά του για κριτική και αυτοκριτική σκέψη και την ανεκτικότητα του. Δραστηριότητες όπως το θέατρο, ο χορός, η μη βίαιη επικοινωνία αποτελούν καλούς τρόπους για την απόκτηση των εν λόγω δεξιοτήτων.

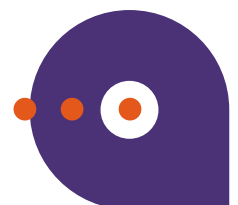
**Σύσταση 17: Εκπαίδευση σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία για κάθε γενιά και κάθε έθνος**

Προτείνουμε τα εξής: βραχυπρόθεσμα, να δημιουργηθούν κατευθυντήριες γραμμές για τη μη βίαιη επικοινωνία [με πηγή έμπνευσης έγγραφο όπως το εγχειρίδιο «From Hate Speech to Non-Violent Communication» (Από τη ρητορική μίσους στη μη βίαιη επικοινωνία)], οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες σε εκπαιδευτικό υλικό για νέους και ενήλικες:

- μεσοπρόθεσμα, τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν κύκλους μαθημάτων σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία, συμπληρωματικά προς τις παροχές ανεργίας για ενήλικες
- μεσοπρόθεσμα, τα κράτη μέλη να εκπονήσουν εκπαιδευτικό υλικό για τους εργαζομένους
- βραχυπρόθεσμα, η ΕΕ να δημιουργήσει βίντεο σχετικά με τις 3 έννοιες (ΑΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ—ΚΑΛΟΣΥΝΗ—ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ), τα οποία θα συμπεριληφθούν στο περιεχόμενο των μέσων ενημέρωσης
- μεσοπρόθεσμα, τα σχολεία να προσφέρουν εκπαιδευτικές δυνατότητες για τους γονείς σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία (π.χ. στα σχολεία)
- μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η ΕΕ να εγκρίνει τη σιωπηρή προσαρμογή των κειμένων (π.χ. προγράμματα κατάρτισης και εξετάσεις): η μη βίαιη επικοινωνία θα πρέπει να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της γλώσσας
- μακροπρόθεσμα, τα κράτη μέλη να εντάξουν τη μεθοδολογία της μη βίαιης επικοινωνίας στις διαδικασίες επανένταξης των κρατουμένων.

**Αιτιολόγηση:**

Η επικοινωνία είναι ένας από τους σημαντικότερους τρόπους για να γίνεται κάποιος κατανοητός στη ζωή, αλλά είναι μια δεξιότητα την οποία δεν την διδάσκεται κανείς. Εάν μεριμνήσουμε για τη διδασκαλία της εν λόγω δεξιότητας, θα δημιουργούνται πολύ λιγότερες συγκρούσεις και διαφορές μεταξύ των ανθρώπων. Θα αναπτυχθεί επίσης η συνειδητοποίηση των συναισθημάτων, η ενδοσκόπηση και η συμπόνια προς τους άλλους. Εάν εφαρμοστεί η παρούσα σύσταση θα υπάρχει λιγότερο μίσος στην Ευρώπη. Η διασπορά του μίσους βρίσκεται τώρα στο ζενίθ, αλλά αναμένεται να μειωθεί στη συνέχεια. Η καλύτερη επικοινωνία οδηγεί σε καλύτερη συνεργασία, η οποία θα οδηγήσει με τη σειρά της σε μια πιο ενωμένη Ευρώπη.



## Συμμετοχή των πολιτών και κοινωνική ένταξη — Συστάσεις 18 έως 21

### Σύσταση 18: Δημιουργία ομάδων Ευρωπαίων πολιτών για νέους (ηλικίας 16-25 ετών) για την αντιμετώπιση του μίσους

Τα μέλη των ομάδων Ευρωπαίων πολιτών για τους νέους θα πρέπει να επιλέγονται τυχαία, όπως συμβαίνει στις τρέχουσες ομάδες Ευρωπαίων πολιτών, διότι με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η εκπροσώπηση διαφόρων ομάδων. Στο πλαίσιο των ομάδων θα πρέπει να καλύπτονται θέματα που σχετίζονται με τις προκλήσεις με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι νέοι και με τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται (π.χ. εκφοβισμός, ανεκτικότητα, σεβασμός, στερεότυπα και κοινωνική ένταξη). Οι εν λόγω ομάδες θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους νέους ως εμπειρογνώμονες ώστε να εμβαθύνουν την κατανόηση κρίσιμων ζητημάτων και να εκφράζουν τη φωνή των νέων σε επίπεδο ΕΕ. Για παράδειγμα, οι νέοι που συμμετέχουν σε ενώσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων ή την ένταξη των μεταναστών θα μπορούσαν να ενεργούν ως «εμπειρογνώμονες» και «πόροι» για την ομάδα των νέων. Οι εν λόγω ομάδες θα πρέπει να προωθηθούν στην πλατφόρμα συμμετοχής των πολιτών (η οποία πρέπει να επανεξεταστεί, να γίνει πιο διαδραστική, πιο εκλυστική και να προωθηθεί καλύτερα).

#### Αιτιολόγηση:

Οι νέοι συχνά δεν ενδιαφέρονται για την πολιτική, ενώ ψηφίζουν όλο και λιγότερο. Οι πολιτικοί εκπρόσωποί τους (είτε σε εθνικό είτε σε ευρωπαϊκό επίπεδο) εκλέγονται από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Η συμμετοχή σε μια ομάδα Ευρωπαίων πολιτών όπως η δική μας θα μπορούσε να αποτελέσει ενδιαφέρον εργαλείο για να εξοικειωθούν οι νέοι με τον πολιτικό διάλογο, να κατανοήσουν το έργο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενδιαφερθούν για αυτό ώστε, τελικά, να προωθηθεί πιο μόνιμη συμμετοχή στα κοινά. Η εξοικείωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι κρίσιμης σημασίας καθώς σε πολλά κράτη μέλη το όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιορίζεται στον αφορισμό «Οι Βρυξέλλες αποφασίζουν». Οι Βρυξέλλες εκλαμβάνονται ως «το μεγάλο αφεντικό που επιβάλλει πολλούς κανόνες». Ο πειραματισμός με μια ομάδα πολιτών θα έδινε τη δυνατότητα στους νέους να έρθουν πιο κοντά στην Ευρώπη και με άλλους νέους Ευρωπαίους. Δεδομένου ότι οι νέοι συγκαταλέγονται μεταξύ των κύριων θυμάτων μίσους, είναι ζωτικής σημασίας να τεθούν στο επίκεντρο.

### Σύσταση 19: Ανάπτυξη εθελοντικών υπηρεσιών συμμετοχής των ενήλικων στη δημόσια ζωή στο πλαίσιο των τοπικών κοινοτήτων

Πρέπει να παρέχεται χρόνος για τη συμμετοχή στις εν λόγω εθελοντικές δραστηριότητες, για παράδειγμα με τη χορήγηση άδειας μετ' αποδοχών από την εργασία, η οποία να προορίζεται ειδικά για τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή. Ταυτόχρονα, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αυτοαπασχολούμενοι. Τα οικονομικά οφέλη θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως σημαντικό κίνητρο για την αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στη δημόσια ζωή μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών εργαζόμενων (π.χ. μείωση φόρων). Τέλος, η σημασία των τοπικών πρωτοβουλιών θα πρέπει να προωθηθεί σε επίπεδο ΕΕ: η ΕΕ θα μπορούσε να παράσχει

κίνητρα και να στηρίξει τις εν λόγω τοπικές πρωτοβουλίες σε ολόκληρη την Ευρώπη, με την παροχή πείρας και χρηματοδοτικής στήριξης. Η διάρκεια της εν λόγω εθελοντικής υπηρεσίας θα είναι μικρότερη από τη διάρκεια του προγράμματος Erasmus για τους μισθωτούς ή τους αυτοαπασχολούμενους (για παράδειγμα, διάρκεια μίας εβδομάδας).

#### Αιτιολόγηση:

Το τοπικό επίπεδο είναι πολύ σημαντικό για την καταπολέμηση του μίσους και οι τοπικές κοινότητες προσφέρουν πολύτιμη στήριξη για την κοινωνική συνοχή. Ο εθελοντισμός σε ενώσεις που προάγουν την κοινωνική ένταξη, για παράδειγμα, θα πρέπει να είναι προσβάσιμος σε όλες τις ηλικίες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να υποστηρίξει τις εν λόγω πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση του μίσους σε τοπικό επίπεδο και να καταστήσει δυνατή την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των διαφόρων τοπικών παραγόντων.

### Σύσταση 20: Στήριξη για επιστροφή στη ζωή

Προτείνουμε στην ΕΕ να ενθαρρύνει τη δημιουργία κοινοτικών χώρων για τη στήριξη των περιθωριοποιημένων ατόμων. Η βοήθεια μπορεί να διοχετεύεται προς διαφορετικές κατευθύνσεις ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου. Προτείνουμε να δίνεται στα άτομα η ευκαιρία να βρουν εργασία, ως μια μορφή προσωπικής αυτονομίας και σταθερότητας, με την παράλληλη παροχή ειδικής στήριξης στις ομάδες που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα άτομα με αναπηρία, πρόσφυγες, άστεγοι, άτομα που έχουν υποστεί κακοποίηση κ.λπ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η παροχή ειδικής βοήθειας θα μπορούσε να συνίσταται στην προετοιμασία για την υποβολή αιτήσεων για θέσεις εργασίας, για συνεντεύξεις, στην εκμάθηση ικανοτήτων για τη φροντίδα της προσωπικής υγιεινής και στην εξεύρεση κατάλληλων ενδυμάτων για εργασία.

Θα μπορούσε να εξασφαλιστεί δημόσια χρηματοδότηση για αυτού του είδους τις πρωτοβουλίες των τοπικών κοινοτήτων, με την παράλληλη αξιοποίηση δικτύων αλληλεγγύης και εθελοντικών πρωτοβουλιών που ήδη υπάρχουν στην κοινότητα, έτσι ώστε οι οικονομικές επενδύσεις να μπορούν να είναι βιώσιμες για τους δημόσιους προϋπολογισμούς. Θα πρέπει να υπάρξει δέσμευση για τη διατήρηση των μακροπρόθεσμων όρων χρηματοδότησης των κέντρων.

Οι εν λόγω πρωτοβουλίες αλληλεγγύης και στήριξης θα πρέπει να καλύπτουν από κοινού δύο ανάγκες: αφενός, την παροχή εξειδικευμένης βοήθειας σε συγκεκριμένες ομάδες που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες

και, αφετέρου, τη διατήρηση του ανοικτού χαρακτήρα προς διάφορες περιθωριοποιημένες ομάδες χωρίς να δημιουργούνται κλίμακες προτεραιότητας ή προτιμήσεις, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν σε περαιτέρω μίσος και διακρίσεις.



Στα εν λόγω κέντρα θα παρέχεται ειδική και άμεση βοήθεια ανάλογα με τις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε περίπτωσης, με την υποστήριξη κατάλληλα εκπαιδευμένων εθελοντών και/ή επαγγελματιών που μπορούν να κατευθύνουν τα άτομα σε χώρους όπου μπορούν να λάβουν ειδική βοήθεια. Η βοήθεια μπορεί να είναι διαθέσιμη όχι μόνο για άτομα από περιθωριοποιημένες ομάδες, αλλά και για οποιονδήποτε αντιμετωπίζει προσωπικές περιστάσεις ή καταστάσεις ζωής για τις οποίες ενδέχεται να απαιτείται στήριξη.

Στα εν λόγω κοινοτικά κέντρα μπορεί επίσης να υπάρχουν εργαστήρια, δραστηριότητες και να πραγματοποιούνται διαπολιτισμικές ανταλλαγές, εκδηλώσεις και εορτασμοί, καθώς όλα αυτά μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός αισθήματος κοινότητας και στην υπέρβαση των εμποδίων των διακρίσεων. Οι εν λόγω χώροι θα πρέπει να είναι ανθρώπινοι, δηλαδή οι άνθρωποι να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και άνετα σε αυτούς.

Θα πρέπει να υπάρχει αμοιβαία δέσμευση μεταξύ του κέντρου, το οποίο παρέχει τη βοήθεια, και του αποδέκτη, ο οποίος πρέπει να επιτύχει τα συμφωνηθέντα αποτελέσματα εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Ενδέχεται να απαιτείται περισσότερος χρόνος για την επίλυση ειδικών περιπτώσεων, οι οποίες θα αξιολογούνται από εμπειρογνώμονες κατά περίπτωση.

#### **Αιτιολόγηση:**

Η παρούσα σύσταση είναι σημαντική διότι τα άτομα θα λαμβάνουν σημαντική αρωγή απευθυνόμενα στα εν λόγω κοινοτικά κέντρα. Τα κοινοτικά κέντρα θα είναι καινοτόμα, θα προσφέρουν ελπίδα στα άτομα και θα τα κινητοποιούν. Με την παρούσα σύσταση μπορεί να βελτιωθεί η ψυχική υγεία, να βοηθηθούν άτομα με προβλήματα στο σπίτι, να παρασχεθεί στέγη σε όλα τα άτομα που βρίσκονται σε αδύναμη θέση και τα οποία μπορούν να βοηθηθούν από την εν λόγω λύση, να μπορέσουν τα άτομα να ασκούν το θεμελιώδες δικαίωμά τους σε αξιοπρεπή ζωή και να βρουν νόημα στη ζωή τους. Αυτό είναι σημαντικό διότι οι άνθρωποι μπορούν να επηρεάσουν ο ένας τον άλλον, να οικοδομήσουν σχέσεις και να κατανοήσουν ο ένας τα προβλήματα του άλλου. Δεν θα αισθάνονται στιγματισμένοι ή ότι τους αποδίδονται στερεοτυπικοί χαρακτηρισμοί. Πρέπει να ξαναβρούμε την ανθρωπιά μας (και όχι μόνο να επιταχύνουμε την τεχνολογία εις βάρος του ανθρωπισμού). Οι άνθρωποι χρειάζονται ευκαιρίες και η παρούσα σύσταση θα μπορούσε να δημιουργήσει ευκαιρίες απασχόλησης.

Η σύσταση θα μπορούσε να προωθήσει μια πιο συμπεριληπτική, δίκαιη, ισότιμη, ουσιαστική κοινωνία με ενσυναίσθηση, όπου όλοι θα μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στην κοινωνία, στην οποία δεν κανονικοποιούνται ζητήματα όπως η φτώχεια και η έλλειψη στέγης, καθώς αυτό δημιουργεί μίσος.

Η παρούσα σύσταση θα μπορούσε να βοηθήσει την κοινωνία σε επίπεδο βάσης. Όσον αφορά τον αντίκτυπο της σύστασης, πρέπει να παρέχονται παγκόσμιες απαντήσεις στα παγκόσμια ζητήματα. Ο αντίκτυπος της σύστασης θα παρατηρηθεί αρχικά στη μικρή κλίμακα πριν από τη διεύρυνσή του.

Υπάρχουν κίνδυνοι εάν οι κοινωνικοί λειτουργοί δεν έχουν τα κατάλληλα εφόδια για αυτή τη δουλειά και εάν η ιδέα δεν σχεδιαστεί σωστά. Άλλοι κίνδυνοι θα μπορούσαν να είναι οικονομικοί, γλωσσικοί ή σχετικοί με την ένταξη.

### **Σύσταση 21: Αναζητώντας τους ανθρώπους: αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας για την καταπολέμηση του μίσους στην ΕΕ**

Η κοινωνική ανισότητα, όπως περιγράφεται στον ορισμό του προβλήματος, αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες / μία από τις βασικές αιτίες του μίσους στην κοινωνία. Παρά τη σπουδαιότητα του, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη δεν έχουν αντιμετωπίσει επαρκώς το πρόβλημα αυτό, το οποίο καθιστά επιτακτική την ανάγκη για ολοκληρωμένη, χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ, έρευνα για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των συνδέσεων μεταξύ της κοινωνικής ανισότητας και του μίσους.

Η κατανόηση των εν λόγω συνδέσεων είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών και παρεμβάσεων. Χωρίς αξιόπιστα εμπειρικά στοιχεία, τα οποία να βασίζονται σε ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα, οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας μπορεί να αφιερώνονται σε λάθος σκοπό ή να είναι αναποτελεσματικές. Η συμμετοχή των κοινωνικών οργανώσεων στη συλλογή δεδομένων διασφαλίζει ότι τα δεδομένα αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές καταστάσεις όσων πλήττονται περισσότερο από την ανισότητα και παρέχουν πιο ακριβή και συναφή βάση για την έρευνα, με την υιοθέτηση προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή. Η συνεχής δημοσίευση των εν λόγω ευρημάτων θα τροφοδοτεί και θα βελτιώνει τις προσπάθειες που βρίσκονται σε εξέλιξη. Τα αποτελέσματα των μελετών μπορούν να ενσωματώνονται σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης.

#### **Αιτιολόγηση:**

Η ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και εκστρατειών που βασίζονται σε ενδεδειγμένη έρευνα καθιστά δυνατές στοχευμένες δράσεις που αντιμετωπίζουν τους συγκεκριμένους τρόπους με τους οποίους η κοινωνική ανισότητα τροφοδοτεί το μίσος. Η εν λόγω στρατηγική προσέγγιση μπορεί να μειώσει σημαντικά τις κοινωνικές εντάσεις και να προωθήσει την κοινωνική συνοχή, καθώς και να καταστήσει δυνατή τη συστηματική αλλαγή.

Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τον αντίκτυπο των θετικών μέτρων και η συνεχής δημοσίευση των ευρημάτων ενισχύουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Η εν λόγω διαδικασία όχι μόνο ενημερώνει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά ενισχύει επίσης την εμπιστοσύνη του κοινού και ενθαρρύνει τις συνεργατικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας.

Η καθιέρωση προτύπων για επαληθευμένα, αξιόπιστα δεδομένα και εναρμονισμένη μεθοδολογία, συμπεριλαμβανομένων τόσο των προσωπικών μαρτυριών όσο και των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, διασφαλίζει την αξιοπιστία και την πληρότητα της έρευνας.

Η αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας μέσω ολοκληρωμένης έρευνας και συλλογής δεδομένων είναι κρίσιμης σημασίας για τον μετριασμό του μίσους και την προώθηση πιο συνεκτικής κοινωνίας εντός της ΕΕ. Η εν λόγω προσέγγιση παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και εργαλεία για την ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών και παρεμβάσεων οι οποίες τελικά συμβάλλουν σε ένα πιο δίκαιο και αρμονικό κοινωνικό τοπίο.



#### 4.2.1 Αξιολόγηση των συστάσεων

Την τελευταία ημέρα των εργασιών της ομάδας, οι συμμετέχοντες πολίτες κλήθηκαν να υποβάλουν την αξιολόγησή τους για καθεμία από τις 21 συστάσεις. Ακολουθεί επισκόπηση των αποτελεσμάτων αυτής της ψηφοφορίας, με τις συστάσεις να ταξινομούνται ανάλογα με το επίπεδο υποστήριξής τους.

ΒΑΘΜΟΣ	Αριθμός της σύστασης	Τίτλος της σύστασης	Επίπεδο υποστήριξης (μέση βαθμολογία από 1 έως 6)	Ποσοστό έγκρισης (μερίδιο ψήφων)
1	4	Κατάρτιση για την ανεκτικότητα (T4T)	5,23	97,7 %
2	15	Καλλιέργεια του διαλόγου στα σχολεία, με βάση το παράδειγμα των Ομάδων Πολιτών	5,20	89,9 %
3	1	Μία Ευρώπη, ένας ορισμός: Ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους	5,09	91,2 %
4	2	Ευρωπαϊκό πρωτόκολλο αποτελεσματικής αντίδρασης για τις κοινοποιήσεις εγκλημάτων μίσους	5,04	90,6 %
5	18	Δημιουργία ομάδων Ευρωπαίων πολιτών για νέους (ηλικίας 16-25 ετών) για την αντιμετώπιση του μίσους	5,01	89,2 %
6	16	Ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και των νέων για την πρόληψη του μίσους	5,00	90,2 %
7	3	Εθνική υπηρεσία για την καταπολέμηση του μίσους στα κράτη μέλη	5,00	87,1 %
8	5	Δημόσια εκστρατεία για την αύξηση της ευαισθητοποίησης για το μίσος και τα υφιστάμενα μέτρα και εργαλεία αντιμετώπισής του.	4,88	89,5 %
9	17	Εκπαίδευση σχετικά με τη μη βίαιη επικοινωνία για κάθε γενιά και κάθε έθνος	4,85	88,0 %
10	9	Αξιοπιστία, γεγονότα και διαφάνεια: επαλήθευση και αποσαφήνιση της χρηματοδότησης της πληροφόρησης	4,83	80,0 %
11	19	Ανάπτυξη εθελοντικών υπηρεσιών συμμετοχής των ενηλίκων στη δημόσια ζωή στο πλαίσιο των τοπικών κοινοτήτων	4,77	85,5 %
12	11	Άνοιξε τα μάτια σου: προώθηση διαφορετικών απόψεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	4,74	82,4 %
13	20	Στήριξη για επιστροφή στη ζωή	4,72	85,6 %
14	6	Η διαφήμιση συνδράμει στην καταπολέμηση του μίσους	4,68	81,8 %
15	14	Έλεγχος μέσω της TN: προστασία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τη ρητορική μίσους	4,66	79,6 %
16	21	Αναζητώντας τους ανθρώπους: αντιμετώπιση της κοινωνικής ανισότητας για την καταπολέμηση του μίσους στην ΕΕ	4,59	81,0 %
17	8	Σύσταση ανεξάρτητης επιτροπής εμπιστοσύνης	4,57	80,4 %
18	13	Ευρωπαϊκή κάρτα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο	4,50	76,2 %
19	12	Αντιμετώπιση της ανωνυμίας στο διαδίκτυο για την καταπολέμηση του μίσους	4,48	74,5 %
20	7	Δημιουργία πανευρωπαϊκής πλατφόρμας για τον συνδυασμό πληροφοριών, πόρων, μέτρων και συστημάτων υποστήριξης σχετικά με το μίσος	4,45	78,2 %
21	10	Η Ευρώπη σε συναντά: συμμετοχικά μέσα ενημέρωσης για τους πολίτες	4,18	68,3 %



#### 4.2.2 Επισκόπηση των συνεδριών

Η ημερήσια διάταξη και η περίληψη κάθε συνεδρίασης διατίθενται [εδώ](#).

#### 4.2.3 Κοινοπραξία αναδόχων

Οι ανάδοχοι συνεργάστηκαν για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτής της νέας γενιάς ομάδων Ευρωπαίων πολιτών.

- Harris Interactive και Sortition Foundation: επιλογή πολιτών.
- VO Europe: Επικοινωνία, βοήθεια και διευθέτηση όλων των οργανωτικών ζητημάτων των τριών συνεδριάσεων.
- Ομάδα επικοινωνίας — Been There Done That, WaterBear και Score: Στρατηγική επικοινωνίας, μεταξύ άλλων, δημιουργία, μετάφραση και διάδοση ποικίλου περιεχομένου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και παραγωγή ντοκιμαντέρ.

#### 4.2.4 Ομάδα διαβουλεύσεων (Ifok και Missions Publiques)

Οι εταίροι της ομάδας διαβούλευσης, από κοινού με τη ΓΔ COMM, συγκέντρωσαν την τεχνογνωσία τους για τον σχεδιασμό της συνολικής συμμετοχικής διαδικασίας και της μεθοδολογίας για κάθε συνεδρίαση. Η ομάδα διαβούλευσης ανέλαβε επίσης τον κύριο συντονισμό και τη διευκόλυνση των εργασιών της ομάδας και επέβλεπε την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα αποτελέσματα.

# ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

## Αυτοπροσώπως

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σ' εσάς κέντρου στο διαδίκτυο [european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us\\_el](http://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el)).

## Τηλεφωνικώς ή γραπτώς

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτή την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό +32 22999696,
- συμπληρώνοντας το ακόλουθο ηλεκτρονικό έντυπο: [european-union.europa.eu/contact-eu/write-us\\_el](http://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el).

# ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

## Στο διαδίκτυο

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Europa ([european-union.europa.eu](http://european-union.europa.eu)).

## Στις εκδόσεις της ΕΕ

Μπορείτε να δείτε ή να παραγγείλετε εκδόσεις της ΕΕ στη διεύθυνση [op.europa.eu/el/publications](http://op.europa.eu/el/publications). Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο τεκμηρίωσης ([european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us\\_el](http://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el)).

## Στη νομοθεσία της ΕΕ και σε σχετικά έγγραφα

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1951 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον ιστότοπο EUR-Lex ([eur-lex.europa.eu](http://eur-lex.europa.eu)).

## Στα ανοιχτά δεδομένα από την ΕΕ

Η πύλη [data.europa.eu](http://data.europa.eu) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα ανοιχτών δεδομένων από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ. Τα εν λόγω δεδομένα μπορούν να καταφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς. Η πύλη παρέχει επίσης πρόσβαση σε πληθώρα συνόλων δεδομένων από τις ευρωπαϊκές χώρες.



Υπηρεσία Εκδόσεων  
της Ευρωπαϊκής Ένωσης